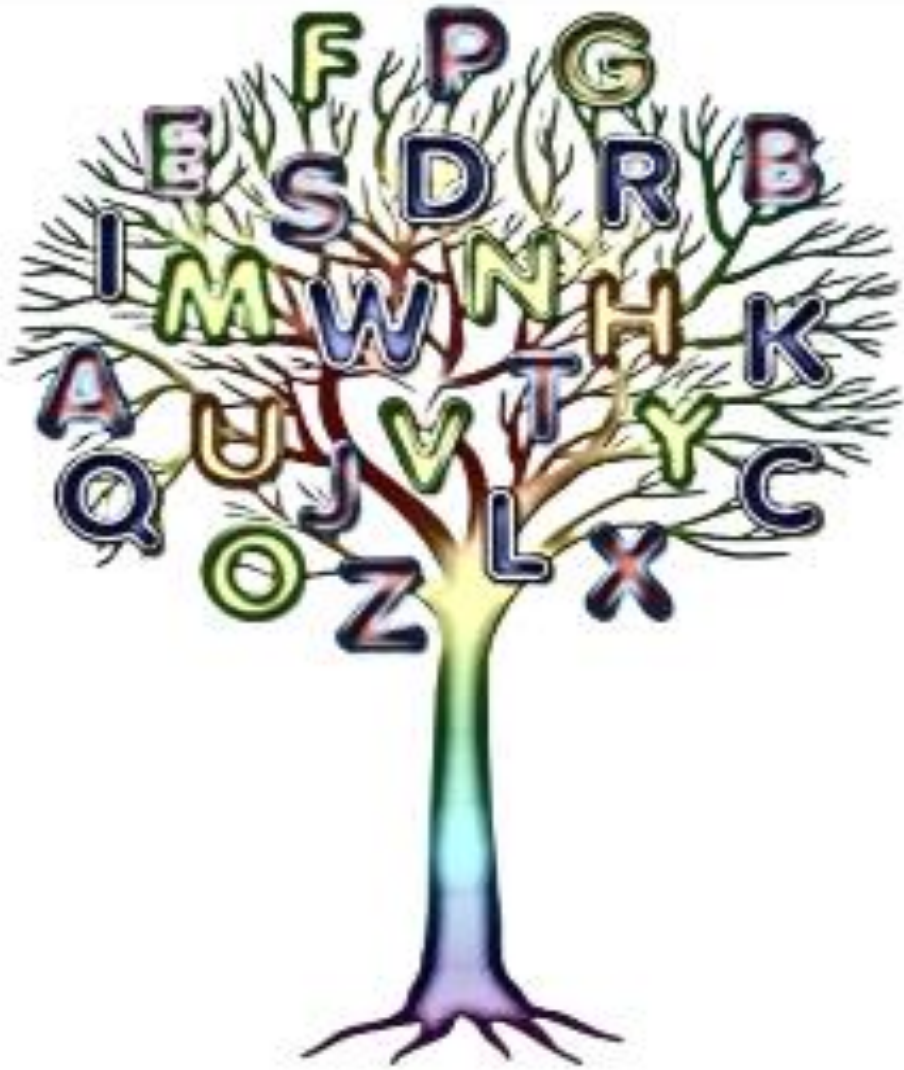

Universul Școlii „Nicolae Labiș”

REVISTA NR. 8

2024

Școala Gimnazială “Nicolae Labiș”

Prezenta lucrare se adresează elevilor și cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în scopul promovării creativității și stimulării interesului pentru lectură a tinerei generații.

Revista Universul Școlii „Nicolae Labiș” nr.1/2021 a fost înregistrată la Biblioteca Națională având cod ISSN-L-5810-5788

Colectivul editorial:

Director: Profesor Diaconu Roxana Mihaela

Director adjunct: Profesor Gabor Diana Gabriela

Redactor Șef: Profesor Stanciu Mihaela – Ionela

Tehnoredactare: Profesor Bleau Emilia

COLABORATORI:

Prof. Răzvan Bădău	Pricope Alexandra, a V-a C Prof coord: Tascov Andreea	Profesor Învățământ Preșcolar: Delcea Cristina Mădălina Școala Gimnazială Nr. 86 – Grădinița, Sector 3, București
Prof. Diana Surduleac	Bărboi Darius - Valentin, a V-a C Prof coord: Tascov Andreea	Profesor Toader Victoria, Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, București
Prof. Panait Alina Ionela	Craiu Antonia, a VI-a B Prof. coord. Margine Ana	Profesor învățământ preșcolar, Toma Elena-Claudia Grădinița Specială Sfânta Elena, Pitești
Prof. dr. Grecu Elena-Alina	Mărgărit Alexandra, Clasa a V-a C Prof. coord. Margine Ana	Gabriel Radu, a VI-a A Coord: prof. drd. Vlad Jipa
Lica Vlad Alexandru, a V- a C Prof. coord: Reliana Tudor	Prof. inv. pr., Constantin Georgeta Liceul Teoretic Constantin Angelescu, Ianca, jud. Brăila	Vlad Trandafir, Clasa a VI-a A Coordonator: prof. drd. Vlad Jipa
Martac Irina Mihaela, a V-a C Prof. coord: Reliana Tudor	Manciu Georgiana Grădinița cu Program Prelungit, Nr. 38, Timișoara	Alexandru Raluca, clasa a VII-a E Coord: Prof. dr. Grecu Elena-Alina
Pricope Alexandra, a V-a C Prof. coord: Reliana Tudor	Pârnu Mirela Grădinița Nr. 196, București	Badea Ioana, clasa a VII-a G Coord: Prof. dr. Grecu Elena-Alina
Margarit Alexandra Maria, a V-a C Prof. coord: Reliana Tudor	Prof. Înv. Primar Pojar Camelia Școala Gimnazială „Ștefan Cel Mare”, Bistrița	Burghilea David Ștefan, a VII-a G Coord: Prof. dr. Grecu Elena-Alina
Udrea-Onaș Tudor, a VIII-a A Prof. coord. Deaconu Georgeta	Prof. Înv. Preșc. Ispas Sândița Școala Gimnazială Chiscani	Ionescu Mara-Ioana, clasa a VII-a E Coord: Prof. dr. Grecu Elena-Alina

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CENTRUL NAȚIONAL ISSN

„Universul Școlii Nicolae Labiș”

ISSN- L-2810-5788

Școala Gimnazială „Nicolae Labiș”, București

Nr. 8 / 2024

Ziua Recunoștinței

Într-o lume plină de agitație și provocări, este important să găsim timp pentru a reflecta asupra lucrurilor pentru care suntem recunoscători.

Ziua Recunoștinței oferă o ocazie perfectă pentru a aduce elevii împreună și a promova un sentiment de apreciere și mulțumire în comunitatea școlară.

În cadrul orei de opțional, elevii claselor a VII-a E, a VII-a C și a VI-a F au împărtășit unul altuia momentele pentru care se simt recunoscători.

În prima parte a lecției elevii au aflat despre originea și tradițiile Zilei Recunoștinței. Prin discuții și prezentări scurte, s-a evidențiat importanța acestei sărbători în cultura americană și modul în care a evoluat de-a lungul timpului.

Am încurajat elevii să reflecteze asupra propriilor experiențe și să identifice lucrurile pentru care sunt recunoscători în viața lor. Au exprimat acest lucru printr-un craft realizat în clasă, activitate care le-a dezvoltat abilitățile creative, dar a și consolidat sentimentul de recunoștință în inimile lor.

Sunt recunoscătoare elevilor pentru că, alături de ei, am conștientizat cât de importante sunt următoarele lucruri: familia, prietenia, timpul de calitate, pasiunile, să ne iubim pe noi, pentru a avea ce le oferi celor din jur.

Mulțumesc pentru lecția învățată!

Profesor: Diana Surduleac

Bradul de Crăciun

Bradul este pus
Și ornamente am adus.
Doar că cetina lui verde,
Încet, încet se pierde.
Apă, eu i-am dat
Doar că el n-a acceptat.
Bradul meu nu mai e verde,
Dar eu încă pun o stea.
Moș Crăciun, eu nu-ți cer multe,
Vreau doar să fie cum era.

Martac Irina Mihaela, clasa a V-a C
Prof coordonator: Tudor Reliana

Am plecat să colindăm

Colindele „sunt cele mai vechi cântece ale poporului român cari s-au păstrat din generațiune în generațiune ca niște sfinte și străvechi documente din domeniul avitic al neamului românesc”, scria Grigore G. Tocilescu, în anul 1870.

Din punct de vedere etimologic, termenul „colindă” este de origine latină și provine de la termenul „calendae” și înseamnă „a vesti”. Astfel, poporul român este printre singurele popoare care vestesc minunea întrupării Fiului lui Dumnezeu exprimată atât de blând în diferite forme artistice. Fiind un obicei străvechi, se consideră, că primii colindători au fost păstorii care au venit la locul nașterii unde S-a născut Pruncul Iisus. Datorită transmiterii acestui mesaj, se poate considera colindul, ca fiind sfânt, el aducând bucurie, starea de bine în lume, între oameni. (Sursa: historia.ro)

Crăciunul, sărbătoare dedicată Nașterii Pruncului Sfânt, stârnește emoție, iubire pentru cei din jur și pentru Dumnezeu. Înseamnă familie, datini, bucurie. Colindatul este unul dintre cele mai frumoase obiceiuri din perioada sărbătorilor de iarnă și aduce bucurie, alegerea cadourilor potrivite pentru cei dragi, entuziasm și voie bună. În această stare am plecat și noi la drum, în luna decembrie, pentru a vesti Nașterea Domnului Iisus Hristos. Am fost bine primiți de către fiecare gazdă, iar bucuria lor s-a oglindit în ochii colindătorilor noștri. Astfel, corul de copii *AMADEUS* al Școlii Gimnaziale Nicolae Labiș, a dus bucuria colindatului mai departe de casă, în afara localității. Acestea sunt câteva dintre activitățile noastre din luna decembrie 2023:

- 5 decembrie - Concertul de colinde din cadrul spectacolului *Moș Nicolae în mijlocul copiilor* susținut la Patriarhia Română. Am avut bucuria de a fi singura școală din sectorul 3 selectată pentru a susține programul de colinde în cadrul acestui spectacol.
- 9 -10 decembrie Pietroșița, Jud. Dâmbovița. Aici elevii școlii noastre au avut ocazia să descopere colinde autentice din diferite zone ale țării. Au susținut un recital de colinde sâmbătă la Casa

Manolescu, iar duminică, la biserica din sat. Tot aici, la casa Manolescu, au participat la un atelier de creație, alături de părinți. Au creat o machetă care ulterior a fost expusă la intrare, ca toți colindătorii să se bucure de magia sărbătorilor de iarnă.

- 16 decembrie Parcul de la țară, Comuna Găiseni Căscioarele, jud. Giurgiu
- 17 decembrie Biserica Sf. Ilie Titan, sector 3, București
- 17 decembrie Mănăstirea Comana, localitatea Comana, Jud. Giurgiu
- 20 decembrie *Serbarea talentelor muzicale*, Biserica Sf. Ilie Titan. Au fost interpretate colinde la pian, chitară și flaut.

***Panaît Alina Ionela, prof. Religie Ortodoxă,
Școala Gimnazială Nicolae Labiș***

Copilărie

În oglinda fermecată,	Păpușile erau regine,
Te vezi cum ai fost odată.	Iar noi, nu ca oricine.
Un copil atât de pur,	N-aveai cum să zăbovești,
Clădit sa fie un om bun.	Într-o lume plină de povești.
Cu toții am fost copii	Eu aș da orice pe lume:
Și ne dorim în fiecare zi	Bani, cristale, un renume
Să mai simțim încă o dată	Să mai fiu înc-un minut,
Acea etapă minunată.	Cum am fost eu în trecut.

Martac Irina Mihaela, clasa a V-a C

Profesor coordonator: Tudor Reliana

Cea mai specială școală

Pentru un băiat de 11 ani care iubește școala, îi este greu să găsească ceva interesant de făcut într-un weekend ca oricare altul.

Acesta era cazul lui Vlad, care aștepta cu nerăbdare să meargă iarăși la școală, chiar dacă weekendul de abia ce a început. Stătea plictisit în camera lui, întins pe pat, uitându-se la tavan, mintea fiindu-i golită de idei. Pană la un moment dat...

El și-a amintit, dintr-o dată, ca prin magie, de cartea pe care a primit-o de ziua lui, cadou de la un coleg. Acum ceva timp, mama lui îi tot zicea: "Vlad! Mai deschide și tu o carte, că de mult n-ai mai citit!". Dar adevărul crud (crud pentru mama lui) este că Vlad ura cititul. El era pe o direcție total opusă drumului lecturii. Dar uite că a venit ziua în care Vlad a luat în mâini, în sfârșit, o carte (care era de fapt și de drept, o bandă desenată de cincizeci și două de pagini). A deschis-o și a început să citească câteva pagini, iar spre surprinderea lui, chiar îi plăcea. A citit, și a citit, și a citit, până când cartea a început să lucească ca o lanternă care aproape rămăsese fără baterie. Aceasta a început ușor să lucească din ce în ce mai tare până când ajunsese la o lumină care aproape îl orbise pe Vlad. Din cauza luminii puternice, acesta a închis ochii, neputând să îi mai țină deschiși.

Când acesta a deschis ochii din nou, se făcea că se afla într-un tărâm al tuturor materiilor școlii, ce se numea "Cea mai Specială Școală". Dar el încă nu știa asta, deoarece era total bulversat de împrejurimi. Și, pe

când stătea și se uita în jur, a fost întâmpinat de Regina Limbii și Literaturii Române și Prințesa Artei. Regina Limbii și Literaturii Române a spus:

-Bună ziua, baieteș! Cine ești tu? Te-ai pier...

-Aoleu! Inamici! a exclamat Vlad. Cine? De unde? Cum? Când? La ce?

-Tăcere! a strigat aspru Prințesa Artei. Stai calm, nu vrem să îți facem rău! Noi suntem Regina Limbii și Literaturii Române și Prințesa Artei. Tu ai ajuns în tărâmul "Celei mai speciale Școli"!

-W – w – Wow! Pe bune? Ce fain! Ador școala! Iar acesta cred ca este deja lumea viselor mele!

- Ha! Nu te grăbi, haide să-ți arăt ce lucruri miraculoase se mai întâmplă pe aici! Vino repede până nu te teleportezi înapoi pe tărâmul tău! zise Prințesa Artei.

-Tărâmul meu? Cum adică?

-Șșșt! Vorbim mai târziu! Acum hai!

Regina Limbii și Literaturii Române și Prințesa Artei îl duseră pe Vlad la Regatul Regelui Matematicii, unde Vlad a învățat o grămadă de lucruri interesante cum ar fi: fracții, Suma Gauss, metode aritmetice de rezolvare a problemelor, algebră și multe altele!

Apoi, Vlad a vizitat și Palatul Limbilor Străine, unde a fost întâmpinat de Ducesele limbilor de: Italiană, Engleză, Franceză, Spaniolă, Germană și Rusă! După aceea, a mai vizitat și Castelul Ducelui de Muzică, Grădina Împărătesei de Sport, Palatul Crăiesei de Dezvoltare a Abilităților de Viață, Castelul Ducesei de Geografie, Împărăția Ducelui de Religie, Lumea Reginei de Biologie, Terenul de luptă al Suveranei de Istorie, Regatul Împăratului de Educație Tehnologică, Palatul Reginei Educației Sociale, Laboratorul imens al Împărătesei de TIC și Castelul Crailor de Chimie, Fizica și Geometrie.

Vlad a rămas cu gura căscată din cauza frumuseții tuturor locurilor uimitoare pe care le-a vizitat, iar la final, a ajuns în Suprema Cancelarie, unde toți Ducii, Ducesele, Regii, Reginele și toată lumea de acolo se adunaseră. Vlad le-a mulțumit tuturor pentru ceea ce s-a întâmplat:

-Wow! Vă mulțumesc tuturor pentru ce mi-ați dăruit și pentru ce ați făcut pentru mine! Lecțiile voastre mă vor ajuta enorm la școa...

Dar, înainte ca Vlad să își termine propoziția, a fost imediat teleportat înapoi la el acasă, pe patul său, uitându-se la tavan. Acesta nu era trist pentru faptul că nu a mai putut sta pe acolo, ba din contră, se simțea cel mai fericit și norocos copil din lume, deoarece a putut experimenta aceste momente uimitoare.

-Vlad! Vei întârzia la școală! grăbește-te odată! a strigat furioasă mama lui.

-Hopa! Acum vin, mamă! s-a grăbit Vlad să răspundă. Până la urmă, Vlad a ajuns la școală, doar că a ajuns cam târziu, iar profesoara lui de matematică l-a întrebat enervată:

-Georgescu Vlad Matei, de ce nu ai ajuns la școală până acum?

-Îmi pare rău, doamna! Dar eu am fost la școală! Numai că...la cea mai specială școală din lume: Tărâmul Fantastic al Școlii Nicolae Labiș!

Lica Vlad Alexandru, clasa a V-a C
Profesor coordonator: Tudor Reliana

Sushi cel isteț

Ieri Sushi stătea la poartă,
Așteptând cu o pancartă.
Tot a stat și-a așteptat
Parcă zile a durat!

Acolo se tot întreba:
Unde este fata mea?
Și la asta se gândea:
M-a uitat oare cumva?

Cum era trist și abătut,
O băltoacă a văzut
Ce era un pic cam seacă
Setea n-a putut să treacă.

Afară se însera
Și în continuu fulgera,
A dat fuga înapoi,
Tot sărind ca un broscoi.

Deodată a auzit,
Numele-i fiind rostit.
Fericit Sushi sărea,
Iar privirea-i licărea

Fata pe care o iubea,
Chiar acum ea apărea.
Sushi tot dădea din coadă
Și fugea spre ea pe stradă.

Ce să vezi, mirare mare!
Fata vedea din depărtare
O pancartă foarte mare
În cuvinte iubitoare.

Un cățel care a scris:
Pentru mine ești un vis!

Pricope Alexandra, Clasa a V-a C
Prof. coordonator: Tudor Reliana

O lectură fermecată

Era o frumoasă sâmbăta de toamnă. Vacanța de vară trecuse parcă mult prea repede, iar eu tot amânasem de la o zi la alta începerea lecturii. Școala începuse deja de două săptămâni. Tocmai veneam de la librărie, împreună cu o prietenă pe nume Sophia și ne-am hotărât să ne odihnim puțin pe o bancă.

-Cartea mea are 295 de pagini. Cum voi reuși să o citesc într-un timp atât de scurt? zise Sophia.

-A mea are puțin mai multe pagini, am răspuns eu dezamăgită. Are 298 de pagini.

Cartea pentru care trebuia să pregătesc rezumatul era Pax, de Sara Pennypacker.

Vineri, doamna profesoară de română ne-a anunțat că la următoarea oră trebuie să aducem rezumatul lecturii de vacanță. Mă simțeam vinovată și neputincioasă că nu voi putea pregăti acest proiect.

În timp ce calculam câte pagini, trebuia să citim pentru a o termina la timp, mi-a venit o idee grozavă.

- Sophia, știu ce să facem!

-Ce? m-a întrebat nedumerită.

-Ne vom arunca în carte!

-Cum să ne aruncăm în carte? Este ridicol!

Apoi, am pus cărțile pe bancă, ne-am ridicat în picioare, explicându-i în grabă cum să procedăm .

-1, 2, 3 .... acum!

În secunda următoare, ne aflam în paginile cărților. Deși nu ne puteam vedea, ne puteam auzi.

-Și acum ce facem? se auzi vocea îngrijorată a Sophiei.

-Acum vom întreba personajele despre întâmplările povestite în carte.

După ce m-am scuturat bine de litere și virgule, treptat cuvintele au început să se transforme în personaje. Deodată, am observat un băiețel cu un picior în ghips care mergea anevoie prin pădure. Spre norocul meu, era unul dintre personajele principale ale cărții. Teama începuse să mă cuprindă, m-am prezentat în grabă și l-am rugat să mă ajute cu o scurtă povestire a cărții. Peter mi-a povestit cum a fost nevoit să-și abandoneze cel mai bun prieten în pădure, Pax, vulpoiul, cum și-a pierdut mama și cum tatăl său a plecat la război și l-a lăsat în grija bunicului său ursuz. Toate aceste întâmplări nefericite s-a petrecut din cauza războiului. A fost de acord să-mi povestească întâmplările din carte, dar cu condiția de a-i promite că voi citi mai mult. Atunci am realizat că sunt norocoasă cu adevărat.

Pe neașteptate, se auzi vocea prietenei mele. Mi-am luat rămas bun de la Peter și i-am urat noroc în găsirea vulpoiului. Mi-aș fi dorit tare mult să-l pot ajuta. Ieșite din cărți, am început să ne povestim până târziu experiențele trăite.

A doua zi, la școală, am prezentat tema și am luat o notă mare. Fără ajutorul lui Peter nu aș fi reușit. Nu voi uita niciodată promisiunea făcută și sunt recunoscătoare pentru că datorită lui am descoperit că lectura este fermecată.

*Mărgărit Alexandra Maria, Clasa a V -a C
Prof. coordonator Tudor Reliana*

A new experience in the 5th grade

Since I started the fifth grade, I have had a lot of surprises. One of them, and my most beautiful experience was when a famous storywriter came to our school. Her name is Andreea Tanasescu, and she came with her mom, Ana Tanasescu.

She told us about her book named “The Wonderful Adventures of Alma and Ivan in the Upper-Countries”. It was an interesting opportunity for me to learn more about being a writer.

The author told us that it is pretty hard to write stories, because you need to think before you put it on paper.

I actually enjoyed myself listening to her, how she was talking about the Art of writing. For example, Mrs. Tanasescu told us: “If you concentrate enough, your stories will be a huge success.” This was very inspiring to me because I like writing fantasy stories myself. Mrs. Tanasescu also answered our questions and she gave us an autograph. She also told us that she managed to come this far with the help of her mother.

I was so happy to finally meet her, and in my next story I will use what she told me. Writing stories is part of my life. When I am bored, I turn on my laptop and start writing. Usually, the ideas for my stories come from dreams that I have.

In fact, the whole writing process is based on imagination and on patience, because it is really hard work. If it were easy, then everybody could write and publish stories. Here is an example of a story which I am writing during this period. The title of this story is “Elfis and the Crystal of Infinite Power”. In this book, Elfis, normally, an elf is trying to save her village from the Elf hunters. It is an exciting story with a lot of savings.

My idea to become a writer came at the age of 8. When I was 5 or 6 years old, I used to read stories, and then I would tell them to my mother, with exactly the same words. At that age, I couldn't make friends so easily... and the whole story-writing process has helped me. I started to become more sociable and I have made a lot of new friends, that I still have till this day.

Like Mrs. Tanasescu, I had much support and encouragement from my family. All I did was to follow my dream – to write stories, and why not to finally become a writer. And this is what I recommend everybody to do: just follow your own dreams. As Walt Disney said: ” All our dreams can come true if we have the courage to pursue them”.

Pricope Alexandra, Clasa a V-a C
Prof. coordonator: Taşcov Andreea

Central European University in Politics

Răzvan Bădău¹

Abstract:

This article aims to highlight the most peculiar consequences of the 2017 decision taken by the Hungarian Government and Parliament, which was materialized through the forced relocation of the Central European University campus from Budapest to Vienna, despite the protest and the taking of positions by some relevant actors in the academic and political world. Moreover, the research reveals the origin of the existing dichotomy between the university founded by the philanthropist George Soros and the cabinet led by Prime Minister Viktor Orbán, as a result of authoritarian tendencies and a populist game promoted by the latter. Last but not least, the causes, effects and results of Lex CEU created a solidarity and a union that

---

¹ PhD student, *University of Bucharest*, mail: razvan.badau@s.unibuc.ro.

immediately transcended the borders of Hungary, going even beyond the borders of Europe or the states where students or alumni of CEU tried to implement the values learned during the years spent in Budapest.

Keywords:

Academic freedom, academic staff, Act CCIV of 2011, Central and Eastern Europe, Central European University, CEU, displacement, forced out, higher education, Hungary, institutionalism, Lex CEU, open society, Orbán government, politics, relocation, students, universities.

Since ancient times, dictators have found a common enemy to present to public opinion in order to win the masses over to their side. Even when it seemed like a story sewn with white thread, a story worthy of a cult fairy tale that middle schoolers could easily identify as fiction, those tyrants chose to continue the narrative thread, convincing the general public that white is black and black is white.²

Of course they were based on collective emotion and although there were voices, more or less screaming, the story of the so-called fighters for freedom and people came to be considered true, even by some people of good faith.

This paper aims to demonstrate that the autocratic tendencies of a political leader can catalyze, in the short, medium and long term, unimaginable synergies and can unite individuals thousands of kilometers away, just on the basis of a grave injustice that wants to be corrected by defending some ideals, of some principles, with determination, with pertinent arguments, in the style consecrated by the ancient philosophers.

In the 21st century the story continues, and in some post-communist states on the old continent, as well as in many consolidated democracies in northern Europe or overseas, whenever the rulers prove that they are unable to rule the ruled, the theme of the foreigner who antagonize the natives takes shape. If this theory has worked for thousands of years, why wouldn't it work in a time when you would have thought that hand-to-hand warfare was a relic of a bygone era, but the Russian Federation proves otherwise .

However, the vast majority of historians are on the good side of the story, although many of them shy away from publishing relevant books or articles about recent or even ultrarecent contemporary history, as one of my professors said in a course I took in 2022. Political scientists do not, but choose to state their opinion, clearly and forcefully, with more or less factual arguments, with pure reason or without reason, demonstrating obvious competence and encouraging critical thinking, even at a late hour on television or in an article published on social networks.

In the same vein, we are at the end of the third millennium, in a region where a totalitarian regime broke countless destinies like a Chinese drop. In 1989, the revolutionary wave that caused the fall of communism in Central and Eastern Europe reached Poland, Hungary, East Germany, Czechoslovakia, Bulgaria and Romania. Communism had collapsed, the democratic transition was beginning in the gray '90s. In some

---

² Timothy Snyder, *On tyranny*, New York: Crown Publishing Group, 2017, p. 84.

parts, democratic institutions were taking shape, in others a democracy was feigned, a "communism with a human face", an administration enslaved to the lower echelon of communism.

Hungary was an atypical case, but the scope of this article prevents us from exhaustively presenting the Budapest case. However, it is necessary to mention that the prime minister who encouraged the rhetoric of the common enemy, George Soros in this case, the founder of CEU in 1991, is the same man who, a few months before the fall of communism in Hungary in 1989, benefited from a Soros scholarship in Great Britain, at Pembroke College, Cambridge.³ A young democrat, charismatic, intelligent, tenacious, proves that the expression "getting old ugly" cannot be considered obsolete. There are several Romanian proverbs that describe this situation, but I will not mention them now.

Although, in an academic world where universities struggle to train their students and staff, and the state invests or encourages the investment of higher education actors, the Central European University was forced to move its headquarters due to a law initiated by the Orbán government. The law originating in a democratic state, a member of the European Union since 2004 and of NATO since 1999, dubbed Lex CEU, was a legislative initiative that amended Act CCIV of 2011 on National Higher Education, with the clear aim of fundamentally affecting academic freedom in Hungary and leaving CEU offside.⁴

And that happened. Less than three decades after the opening of the headquarters in Nador street, 10 minutes from the seat of the Government and the Parliament, on the left bank of the Danube, CEU ceased de facto and de jure to exist in the capital of Hungary. Why did it end up here, especially since the purpose of the CEU was precisely this, to gather enlightened and unpolished minds in an area on the border of constitutional democracy? The reasons are countless, but the essence was enunciated in the 18th century by Montesquieu: Power corrupts, and absolute power corrupts absolutely, and Charles de Secondat also explained why laws are only changed if there is a plausible reason, a pertinent statement of reasons, in the interest of the citizens, not to their detriment.⁵

However, I dare to say that the University was not defeated by the regime, although it was forced to emigrate to Vienna, one of the most relevant university cities in Central and Eastern Europe.⁶ Vienna has opened its doors to a new university that ranks internationally, particularly in fields such as economics, history, political science and psychology, while Budapest has slammed the door on foreigners who "wash the people's minds".

The University was not defeated by the regime because it triggered a wave of solidarity that I have rarely noticed in the university space. The European academic community, together with German President Joachim Gauk, Senator and former presidential candidate John McCain, EPP President Joseph Daul, as well as many other notable politicians, diplomats and writers supported the repeal of Lex CEU, putting pressure on Prime Minister Orbán to give up his cynical plans.⁷ They failed to achieve their goal, but the fact that they took the decision to directly confront the illiberal leader in Budapest shows that they value academic freedom.

³ Viktor Orbán received a Soros scholarship in 1989 to study at Pembroke College, https://web.archive.org/web/20141215035740/http://files.www.rhodesscholarshiptrust.com/Fulbright_report.pdf.

⁴ Ferenc Laczó, *The Tragedy of Central European University*, Current History (2020) 119 (815): 83–88.

⁵ Montesquieu, *Despre spiritul legilor*, București: Editura Științifică, 1970, p. 126.

⁶ CEU relocation in 2019, <https://ceu.edu/article/2018-12-03/ceu-forced-out-budapest-launch-us-degree-programs-vienna-september-2019>.

⁷ Zsolt Enyedi, *Democratic Backsliding and Academic Freedom in Hungary*, Perspectives on Politics (2018) 16 (4): 1067-1074.

Also, the media widely reported, from 2017 until now, the discretionary way in which the Orbán government chose to silence a respected university in Europe. Hungary is, as long as the people want it, still a NATO and EU member, and the values assumed by the Hungarian state are, at least on paper, far from the values of Lukashenko, Putin or Nazarbayev's successors. That is why it is imperative that the law that has already pushed the CEU out of Hungary for more than three years be corrected, although there is little chance of this happening as long as the one who has ruled Hungary for more than 13 years is in office.

Returning to the academic environment, CEU, from a historical point of view, has the official mission "to recruit professors and students from around the world to build a unique institution, one that would train future generations of scholars, professionals, politicians, and civil society leaders to contribute to building open and democratic societies that respect human rights and adhere to the rule of law".⁸ Since the first generation, since 1991 and until now, the University has tried to continue its desire, succeeding in creating an academic environment propitious to the intrinsic and extrinsic development of some personalities who got involved in the life of the citadel. The academic values that the University has promoted are fundamental pillars of constitutional democracies, and the open society, in contrast to the opaque and treacherous communist regime, can bring prosperity to the community. Although 33 years have passed since the fall of communism in Central and Eastern Europe, the generations affected by the totalitarian scourge are present in this part of Europe. Change, however well-intentioned, can bring decades of terror and insecurity to the minds of ordinary people. Therefore, I tend to believe that these efforts initiated by the CEU, to educate, train and rebuild mentalities, are as necessary today as they were after the implosion of the Soviet Union.

Today, when the University had to choose Vienna over Budapest, CEU's mission was to promote "the values of open society and self-reflective critical thinking. It aims at excellence in the mastery of established knowledge, courage to pursue the creation of new knowledge in the humanities, the social sciences, law and management, and engagement in promoting applications for each, in particular through their policy implications. CEU is a new model for international education, a center for the study of contemporary economic, social and political challenges, and a source of support for building open and democratic societies that respect human rights and human dignity."⁹ Let's take them one by one, especially since critical thinking has started to be more and more relevant in everyday society, not just as a statement.

On the one hand, the University represented an important experience for the nearly 20.000 alumni from over 150 countries, and many of them chose to return to their country of origin, to bring added value and know-how in research, universities, state institutions or politics, while others have become, in turn, promoters of the democratic values they developed during their time in Budapest or Vienna (in the last 3 years). Some of them chose to return part of the benefit received during their student years by offering generous donations, which in 2022 exceeded the amount of one and a half million euros. Also, currently, 1479 individuals from 108 countries study at CEU, which shows the emphasis on multiculturalism, tolerance and the sharing of good practices at the regional and global level, as well as the belief in the mission established three decades ago.¹⁰

---

⁸ Brief history of CEU, <https://ceu.edu/about/history>.

⁹ CEU mission, <https://ceu.edu/about/our-mission>.

¹⁰ CEU statistics, <https://ceu.edu/about/facts-figures/students>.

Alumni	Countries	Alumni donations
18.667	151	1.573.310,71 €

CEU alumni donations

Students	Country	PhD Students
172	Hungary	
80	USA	
67	Germany	
64	India	
62	Ukraine	
57	Austria	
53	Russia	
36	Romania	
34	Serbia	
17	Bulgaria	
...	...	
<i>1.479</i>	<i>108</i>	<i>396</i>

number of CEU students in February 2023

On the other hand, the networking created during the CEU goes beyond the borders of origin, and in a post-pandemic world, where online platforms have proven viable, good practices, exchange of experience and concrete knowledge of particular and subsequent situations, the idea of academic friendship transcends the darkness into which some bright young people can fall, as a result of the aphorism outlined by Montesquieu. Moreover, the concept of community takes shape, even during some battles¹¹ with a disproportionate actor, like David vs. Goliath, as it was in the last decade and as it foreshadows in the future.

CEU, a private university founded by George Soros, was used as a battleground for the concerted attack on foreigners in Budapest. The university was personalized, and the Hungarian state managed to spread hate messages against the "Jewish banker" in other countries in the region, such as Romania or North Macedonia. Politicians in these countries used the "enemy overseas" whenever non-governmental organizations or private individuals chose to demonstrate against the way the country was being governed.¹²

¹¹ Yuval Noah Harari, *The Concept of "Decisive Battles"*, World History, Journal of World History (2017) 18 (3): 251-266.

¹² Zsolt Enyedi, *Democratic Backsliding and Academic Freedom in Hungary*, Perspectives on Politics (2018) 16 (4): 1067-1074.

The divisive politics, the conspiracy theories, the media on the payroll of some politicians or directly controlled by the parliamentarians of power, continued even after the CEU relocated to Vienna.

As we said above, emotion is a relevant factor in everyday life, and the manipulation and thirst for power of some politicians can destroy institutions. But the institution of the Central European University predates the inertia initiated by leaders with authoritarian tendencies. The illiberals lost the fight before they started.

I remember I was in Budapest about 5 years ago and I visited the CEU campus. I was impressed, not only by the facilities offered by the University, but especially by the spirit within those walls, by the young people and teachers interacting in the spacious corridors of the university, by the genuine way in which the institution was achieving its goal by the very fact that those there existed in a space of academic excellence. You can't beat something like that, even if you move the University 250 km. further west. The institutional structure, the formal structure of the CEU was forced to "emigrate" abroad, but the institutional values, the norms, the rules by which the institution is governed were preserved, even in these strange conditions. So, due to the fact that CEU influences the behavior of its students and especially its alumni, we can say that from an institutional point of view, the university has achieved, in less than three decades, its original noble goal.¹³

Also, the relocation of the CEU to Vienna can be damaging for the Orbán cabinet because the elites and the Hungarian electorate can notice that a University banned in Hungary is encouraged to bring added value to Austria, to their neighbors, which raises, at least from the point from a sociological point of view, some problems that the current prime minister can settle during the next election. In the same vein, we can affirm that this decision, which created a dangerous precedent in an EU member state, represented another factor, another valence for which the opposition united and ran on a common list, maximizing the chances of winning. Practically, not only the Hungarian diaspora, the academic world, the leaders of the consolidated democracies or a good part of the expert diplomats in this area considered the decision established by Lex CEU a disservice to higher education and society, but also the politicians in the country, the opponents of Orbán Viktor involved, to the best of their abilities, in this dispute, on the CEU side, although they had no relationship with the Budapest-born philanthropist, George Soros.

On another note, currently, almost four years after the official opening of the Vienna campus, we observe that CEU remains an important pole of stability and an oasis of skills that students acquire within the University. The pandemic faded in the first year from the benefits or embezzlements that occurred after Lex CEU, but the voices of young people, those who felt the danger of a government that wants to control or limit university autonomy, were felt and heard, with all the attempts of some politicians to create an antithetical struggle between students.

Moreover, Lex CEU had one of the most relevant effects in political sphere, an outcome not anticipated by the Orbán cabinet, uniting the entire opposition bloc and creating the Common Country Movement, and after the opposition formed a united team, although they had doctrines and different ideologies, against those who have been at the head of the

Hungarian state since 2010, the first attempts of politicians from Budapest to win the legislative elections materialized, making compromises difficult to predict a few years ago.¹⁴ From a political perspective, it was

¹³ B. Guy Peters, *Institutional Theory in Political Science: The New Institutionalism*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019, p. 35.

¹⁴ Ellen Bos, Astrid Lorenz, *Politics and Society in Hungary: (De-)Democratization, Orbán and the EU*, Wiesbaden: Springer, 2022, p. 129. ¹⁵ Ibidem, p. 212.

the first time in Hungarian history that such a large number of parties were united during parliamentary elections. We have practically witnessed, in contemporary history, an event that has not happened in the last two centuries. The parliamentary opposition united, just as independent academia criticized, in unison, the policy of divide and rule initiated by a government with autocratic tendencies. The results were not as expected, but the signal was fired.

In the most likely case that the elections will be held on time, 2026 will be the year when the united opposition will actually have a chance to govern, especially since the Hungarian government has initiated some measures that have proven catastrophic, leading to inflation and increasing inequities. It is imperative to remember that it all started with a law initiated in 2017 for or, more correctly, against a higher education institution. Almost a decade later, if the predictions of some analysts, namely sociologists, are confirmed, although it is too early to say, Orbán Viktor will realize if the arbitrary decision taken in 2017 by which he tried to demonize a university "committed to Karl Popper's ideal of an open society and advocates for liberal values".¹⁵ After all, in a constitutional democracy, in a world where values such as freedom, solidarity, equity, rule of law are relevant pillars for everyday society, why would you choose to force a college, a university, or an entire hub of academic institutions to leave the country you govern?

Then another question arises, analyzing the catastrophic decisions taken by the Orbán cabinet in 2017 and 2018. How can you claim that all the measures you take are to protect your citizens, if hundreds of students have to go every year to study abroad, as it was much easier for some of them to go to a campus close to home, in the city where they live or in the capital of the country they love and want to work in and start a family? Isn't the contrivance to always blame someone else when the citizens you govern have major deficiencies and the thirst for power are the main reasons why such non-transparent and undemocratic decisions are initiated?

At the same time, we note the existence of a paradox. Developed countries and developing countries want to have strong universities internationally or regionally. Moreover, developed countries and developing countries emphasize the import of elites, the contribution of brains that come to study and bring added value to the country, they do not try to remove the best practice models.

In conclusion, we believe that Lex CEU represented one of the least intelligent legislative initiatives of the Hungarian government in the last period, affecting academic freedom, freedom of association, the university environment and the perception of international actors regarding the competences of the Orbán cabinet. CEU has positioned itself as a formidable opponent in the eyes of the international community, attracting sympathy and lobbying at regional, continental and international levels. In the last half decade, the University lost the battle, but probably at the end of the "war" it will be on the good side of history, especially since the leaders who started out as convinced democrats, ended up as illiberal individuals, autocrats or tyrants, will be penciled in as figures of regression, not artisans of progress and institutional well-being.

Thus, with all the legislation cleared in the Government and Parliament by the Orbánist state party, the higher education institution continues to perform, even from Vienna, still attracting a large number of Hungarian students, despite the rhetoric and public policies initiated by their own rulers.

Bibliography:

Primary sources:

Bos, Ellen, Lorenz, Astrid. Politics and Society in Hungary: (De-)Democratization, Orbán and the EU, Wiesbaden: Springer, 2022.

Montesquieu. Despre spiritul legilor. București: Editura Științifică, 1970.

Peters, Guy B. Institutional Theory in Political Science: The New Institutionalism.

Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019.

Snyder, Timothy. On tyranny. New York: Crown Publishing Group, 2017.

Secondary sources:

Enyedi, Zsolt. Democratic Backsliding and Academic Freedom in Hungary, Perspectives on Politics (2018) 16 (4): 1067-1074.

Harari, Yuval Noah. The Concept of "Decisive Battles". World History. Journal of World History (2017) 18 (3): 251-266.

Laczó, Ferenc. The Tragedy of Central European University. Current History (2020) 119 (815): 83–88.

Web sources:

Brief history of CEU, <https://ceu.edu/about/history>.

CEU mission, <https://ceu.edu/about/our-mission>.

CEU relocation in 2019, <https://ceu.edu/article/2018-12-03/ceu-forced-out-budapest-launch-us-degree-programs-vienna-september-2019>.

CEU statistics, <https://ceu.edu/about/facts-figures/students>.

Viktor Orbán received a Soros scholarship in 1989 to study at Pembroke College,

<https://web.archive.org/web/20141215035740/http://files.www.rhodesscholarshiptrust.com/>

Fulbright_report.pdf.

Autor: Prof. Răzvan Bădău

Ne mândrim cu ei!

BARBOI DARIUS - VALENTIN

La “Campionatul Național de Poliathlon 10 – 11 ani” susținut la Bacău, am obținut :

- Locul 1 național – ștafeta 4 x 50 m Liber masculin 11 ani
- Locul 2 național – ștafeta 4 x 50 m Mixt masculin 11 ani

La vârsta de 5 ani, am început cursurile de înot – nivel începători la clubul sportiv Aqua Sport. Am învățat să înot destul de repede, iar dintr-o simplă activitate, înotul a devenit pasiune. Am participat cu drag la toate competițiile organizate de club, iar după 3 ani de antrenamente susținute, antrenarea mea a decis că sunt pregătit pentru înotul de performanță. Astfel, la 8 ani, am început antrenamente intensive, de la 2 sesiuni pe săptămână la 5, și acum ajung la 6 antrenamente pe săptămână.

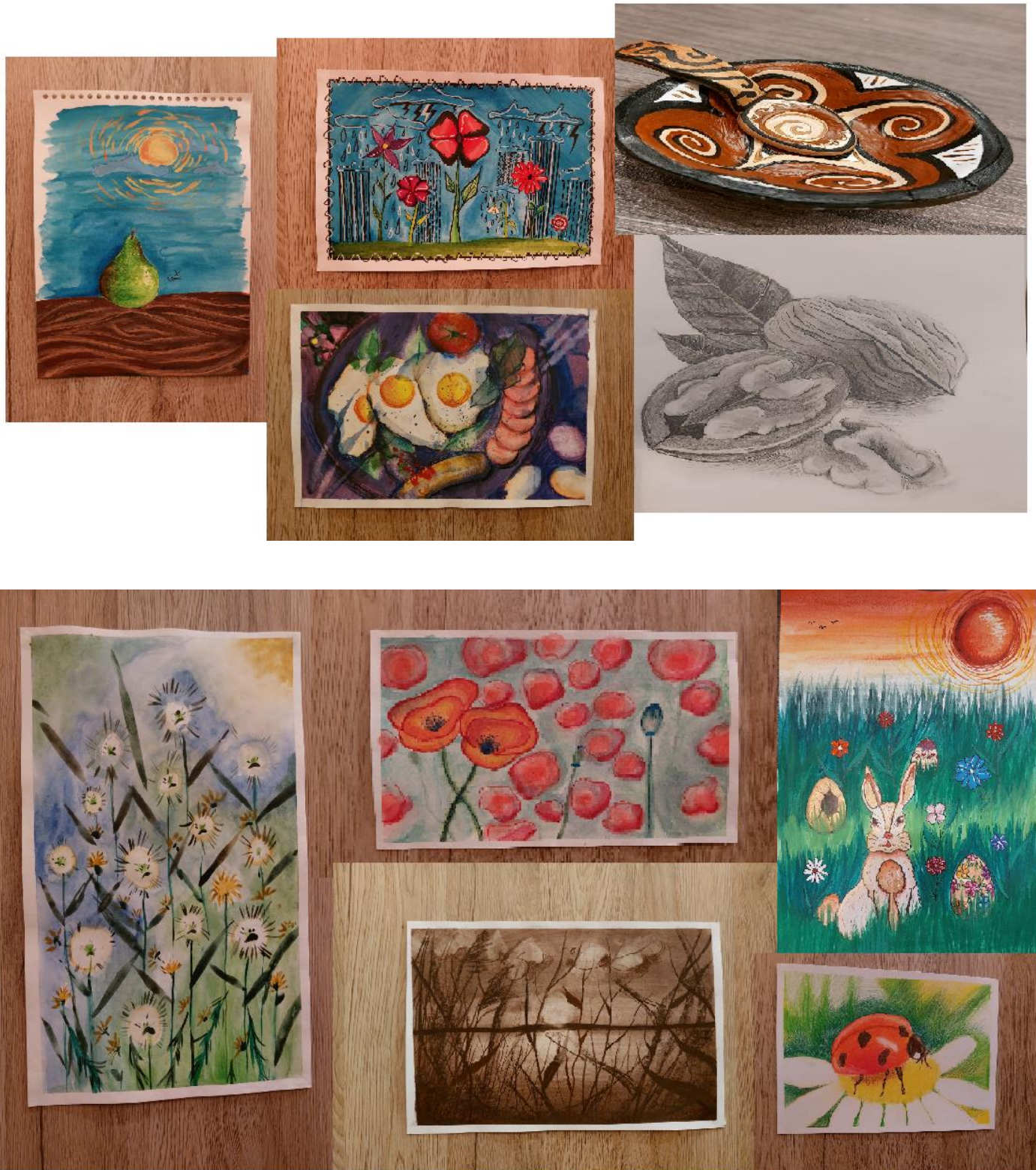
Înotul mă ajută să îmi îmbunătățesc postura pentru o creștere armonioasă, precum și dezvoltarea unui sistem fizic și psihic sănătos. În apa rece a bazinului, găsesc nu doar provocări noi, ci și o sursă nesfârșită de emoții, curaj și oportunități de a deveni mai bun.

Datorită antrenorului meu, în timpul competițiilor am învățat ce înseamnă spiritul de echipă, respectul față de restul concurenților și cum să îmi controlez emoțiile pentru a reuși.

Pentru mine, înotul nu este doar un sport, este un mod activ și interesant de a-mi organiza ziua, învățând lucruri importante și înțelegând cât de esențial este fiecare antrenament în drumul meu către performanță.

Barboi Darius - Valentin, Clasa a V-a C
Coordonator: Prof. Andreea Tașcov

CREAȚII ANTONIA

*Craiu Antonia, Clasa a VI-a B
Coordonator: Prof. Margine Ana*

CREAȚII ALEXANDRA

*Măgărit Alexandra, Clasa a V-a C
Coordonator: Prof. Margine Ana*

COLABORATORI EXTERNI

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Soarta viitorului vieții în ansamblul ei depinde de gândirea și efortul nostru de a menține echilibrul în natură prin formarea unei conștiințe ecologice de sine stătătoare în rândul oamenilor.

Un vechi proverb chinezesc spune: “Dacă te gândești la anul care va urma, plantează un copac! Dacă te gândești la secolul care va urma, educă copiii!” pentru atingerea acestui țel, o importanță deosebită o are sistemul educațional. Acest sistem educațional este menit să dezvolte conștiința ecologică a oamenilor, în așa fel încât fiecare membru al societății să devină conștient de locul și rolul său în natură.

Educația cu privire la ocrotirea naturii se poate realiza cu succes aproape la toate disciplinele școlare, accentuându-se astfel caracterul interdisciplinar și transdisciplinar al acesteia. Instituțiile de învățământ au obligația de a organiza o vie și susținută mișcare de ocrotire a mediului, iar copiii pot să formeze marele val de apărători ai naturii. Adevărata educație în materie de ecologie își va atinge scopul când se va reuși ca tânăra generație, viitorul de mâine, să fie convinsă de necesitatea ocrotirii naturii și va deveni factorul activ în acțiunea de împăcare a omului cu natura. Educația ecologică trebuie să dezvolte la nivelul întregii populații atitudini de respect și responsabilitate față de resursele naturale în vederea ocrotirii lor.

Protecția și conservarea mediului este o problemă globală, fundamentală și constituie obiectul cooperării statelor și a altor entități teritoriale, având obligația de a supraveghea și evalua starea mediului, de a interveni pentru prevenirea și repararea deteriorării acestuia. Educația în domeniul ocrotirii naturii trebuie să înceapă din copilărie și să fie continuată în timpul anilor de școală, cât și în afara școlii.

Înconjurat de performanțe tehnice din ce în ce mai sofisticate, omul modern, simte în același timp nevoia de a stabili legături subtile cu mediul înconjurător.

Formarea culturii ecologice elementare a copiilor de vârstă școlară va fi posibilă prin: antrenarea și implicarea copiilor în activități practice de orientare ecologică; utilizarea principiilor didactice generale: sistematic, complex și acțional; organizarea activităților educativ – cognitive și practice în baza conexiunii interdisciplinare și intradisciplinare. Copilul care a învățat de mic să admire parcurile cu flori, să observe viața unei insecte, obiceiurile unei păsări va deveni prietenul naturii, ocrotitorul ei. Educația elevilor în spiritul protecției mediului este o sarcină primordială a școlii și a familiei, dar și a celorlalți factori educativi. Trebuie formate convingeri care se vor materializa în conduite, trebuie oferite exemple.

Pentru a-i învăța pe elevi să iubească natura, trebuie să-i facem pe aceștia să înțeleagă atât cu mintea, cât și cu sufletul, că natura ne este prietenă. Se ajunge prin studiul cunoașterii mediului la formarea și educarea unei conduite școlare, care presupune acțiuni pentru conservarea, ocrotirea și protejarea naturii.

Interesul copiilor de a pătrunde în tainele naturii trebuie stimulat prin diverse activități în care aceștia să nu se limiteze să fie simpli spectatori . Astfel, cu ocazia Zilei Pământului, am desfășurat o activitate practică, în care elevii au confecționat ecusoane, stegulețe cu mesaje ecologice și coifuri din ziare vechi. Apoi am organizat marșul ecologic „Sacul menajer”, care s-a finalizat cu o excursie în parcul orașenesc, reușind să curățăm o parte din acesta. La final s-au acordat premii și diplome în funcție de munca depusă.

În urma activităților desfășurate cu elevii pe teme ecologice, am constatat că aceștia sunt mai implicați în procesul de învățare atunci când văd importanța subiectului pentru ei . Dezvoltarea armonioasă, fizică și intelectuală a ființei umane este posibilă numai într-un mediu curat, lipsit de poluare. Degradarea mediului de viață prin zgomote, praf, substanțe toxice sunt cauze ale unor boli grave care afectează sistemul nervos. Astfel de activități oferă copiilor posibilitatea de pregătire și înțelegere corectă a fenomenelor naturale percepute.

La copil, simțul responsabilității se concretizează prin însuflarea dorinței de a îngriji, proteja și ocroti tot ce-l înconjoară. Rolul major revine dascălilor care, încă de la intrarea copiilor în școală, îi vor ajuta să conștientizeze că toți oamenii au datoria protejării mediului în care trăiesc. În cadrul lecțiilor de educație ecologică sau în cadrul activităților extracurriculare, elevii trebuie dirijați să cunoască și să ocrotească elementele mediului înconjurător și să ia atitudine față de cei care încalcă regulile. Atitudinea față de natură este o problemă de cultură, de educație, de civilizație și este datoria noastră, a dascălilor, să-i învățăm pe elevi cum să ocrotească acest ” templu cu stâlpi verzi”: Pământul.

Este important ca elevul să iasă în natură, să vizioneze emisiuni documentare despre mediul înconjurător, să amenajeze și să îngrijească spațiile verzi, din clasă și din afara ei. Copiii trebuie îndrumați să observe și să-și pună întrebări asupra unei probleme de poluare și degradare a mediului (aruncarea gunoaielor la întâmplare, poluarea râurilor prin deversări de substanțe toxice).

Degradarea continuă a mediului ne obligă să luăm atitudine, până nu este prea târziu, să luptăm. Copiii ar putea să-și aleagă să petreacă timpul liber în mijlocul naturii care oferă tuturor surse inepuizabile de recreare și meditație, de reconfortare fizică și psihică, de încântare a ochiului și minții.

Educația privind mediul este un proces care are ca scop îmbunătățirea calității vieții prin asigurarea oamenilor cu „uneltele” de care au nevoie pentru a rezolva și împiedica problemele de mediu. Educația de mediu poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații, valori și angajamentul de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea calității mediului.

Educația ecologică este o educație a solidarizării acționale. Strategiile transferului și evaluării educației ecologice acționează între acești poli: observ, constat, analizez, iau măsuri.

Educația ecologică în școală și dincolo de școală evaluează mereu contribuția fiecăruia și a grupurilor sociale în soluționarea problemelor grave privind gospodărirea noastră planetară.

Educația ecologică îndeamnă permanent la responsabilitate și solidaritate, la reflecții și acțiune. Satisfacțiile sale vin din inițiativă, din pasiune și acțiune, răspunzând unui imperativ planetar.

Educația privind mediul înconjurător este un proces complex de lungă durată. Rezultatele concrete pot fi observate peste câțiva ani și de aceea este necesar ca procesul de educație să înceapă foarte devreme și să se continue de-a lungul întregului ciclu de învățământ. S-a constat că atunci când sunt mici, copiii au o atitudine pozitivă față de mediul înconjurător, aceasta modificându-se pe măsură ce cresc datorită influenței exercitate de tehnologiile moderne și modului de consum al vieții moderne.

Bibliografie

- Pistol Mădălina, Din Nicoleta, „Ecologie 5 – 7 ani”, București, Editura Erc Press, 2004

- Vidu Alexandra, Predețeanu Maria Lucia, „Prietenii naturii” – Ecologie – cls. a III a – a IV a, București, Editura Erc Press, 2004
- Vasile Bunescu, Eugenia Șincan, „Ghid practic pentru aplicarea programei de educație moral – civică în învățământul primar”, București, Editura Coresi, 1994
- Elena Dincă, *Copiii și natura – educație ecologică și de protecție a mediului*, Editura Caba Educațional, București, 2008
- Vlad Iordache, Florinela Ardelean, *Ecologie și protecția mediului*, Editura Matrixrom, București, 2007
- Silviu Neguț, *Un singur Pământ – omul și mediul înconjurător*, Editura Albatros, București, 1978

*Prof. înv. primar, Constantin Georgeta
Liceul Teoretic Constantin Angelescu, Ianca, jud. Brăila*

Dezvoltarea socio-emoțională prin artă

Stimularea prin artă înseamnă folosirea diferitelor forme artistice pentru a susține dezvoltarea și creșterea în diverse domenii. În cadrul educației, arta poate fi utilizată pentru a îmbunătăți abilitățile cognitive, limbajul, coordonarea motorie și dezvoltarea creativității. De asemenea, poate ajuta la gestionarea stresului, la îmbunătățirea capacității de concentrare și la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Folosirea artei ca metodă de învățare poate stimula imaginația și curiozitatea, oferind o modalitate interactivă și plăcută de a învăța și de a crește.

La vârsta preșcolară, arta joacă un rol vital în dezvoltarea socio-emoțională. Activitățile artistice precum desenul, pictura, modelarea cu plastilină sau jocurile de rol prin teatru le permit copiilor să-și exprime creativitatea, să-și exploreze emoțiile și să învețe să-și gestioneze sentimentele. Prin intermediul artelor, ei învață să comunice, să colaboreze și să-și dezvolte încrederea în sine, ceea ce contribuie la dezvoltarea unui bagaj socio-emoțional sănătos.

Stimularea prin artă la preșcolari poate aduce rezultate diverse și benefice. Printre acestea se numără îmbunătățirea abilităților motorii fine și coordonării ochi-mână prin desen, pictură sau modelare. De asemenea, arta îi ajută să-și dezvolte creativitatea și să-și exprime emoțiile și gândurile într-un mod liber și neîngrădit.

Prin interacțiunea cu diverse forme artistice, copiii își îmbunătățesc abilitățile sociale, învață să colaboreze și să-și dezvolte încrederea în propriile capacități. Stimularea prin artă poate sprijini, de asemenea, dezvoltarea cognitivă, lingvistică și emoțională a preșcolarilor, oferindu-le o bază solidă pentru dezvoltarea lor ulterioară.

Rolul învățării sociale și emoționale la preșcolari

Învățarea socială și emoțională prin artă la preșcolari oferă o platformă excelentă pentru dezvoltarea lor holistică. Artă oferă un mediu sigur și creativ pentru copii să-și exprime emoțiile, să exploreze și să-și dezvolte abilitățile sociale.

Exprimarea emoțiilor. Artă oferă copiilor modalități diferite de a-și exprima emoțiile, de la desen la pictură și modelare, oferindu-le o cale non-verbală pentru a-și manifesta gândurile și sentimentele.

Prin intermediul creației artistice, copiii pot să-și pună în locul altora și să-și dezvolte empatia, înțelegând și recunoscând emoțiile și perspectivele altor copii.

Colaborarea în proiecte artistice, lucrul în echipă sau chiar simpla interacțiune în timp ce creează îi ajută pe copii să-și dezvolte abilitățile sociale, învață să împărtășească și să colaboreze.

Reușitele în artă, fie că este vorba despre un desen reușit sau o sculptură interesantă, contribuie la dezvoltarea încrederii și stimei de sine.

Când lucrările lor artistice nu ies așa cum își doresc, copiii învață să facă față eșecului și să se adapteze, dezvoltând astfel reziliență și auto-reglare emoțională.

Terapia prin artă la grădiniță poate fi extrem de benefică. Această formă de terapie folosește expresia artistică pentru a ajuta copiii să-și exploreze emoțiile, să-și dezvolte abilitățile sociale și să-și îmbunătățească înțelegerea de sine. Prin desen, pictură, modelare sau alte activități artistice, copiii își pot exprima gândurile și sentimentele într-un mod non-verbal, ceea ce poate fi reconfortant și eliberator pentru ei. Terapia prin artă poate contribui la gestionarea stresului, anxietății sau a altor dificultăți emoționale, oferind copiilor un spațiu sigur și creativ pentru a explora și a învăța să facă față provocărilor emoționale.

Art-terapia aduce numeroase beneficii pentru cei care o practică, oferind o modalitate unică de exprimare și vindecare. Iată câteva dintre aceste beneficii:

1. Exprimare și eliberare emoțională. Art-terapia permite copiilor să-și exprime gândurile și emoțiile într-un mod non-verbal, oferind o cale de eliberare a tensiunilor și stresului emoțional.
2. Explorarea și înțelegerea de sine. Lucrul creativ în artă permite explorarea interioară și înțelegerea mai profundă a propriei persoane, ajutând la dezvoltarea unei perspective mai clare asupra sinelui.
3. Redirecționarea și gestionarea stresului și anxietății. Practicarea art-terapiei poate fi relaxantă și terapeutică, oferind un mod eficient de a reduce stresul și anxietatea.
4. Îmbunătățirea stimei de sine și a încrederii. Succesele în artă ajută la consolidarea încrederii în sine și a stimei de sine, oferind satisfacție și recunoaștere a abilităților proprii.
5. Abordare a traumelor și a problemelor emoționale. Art-terapia poate fi folosită pentru a lucra cu traumele sau dificultățile emoționale, oferind o modalitate sigură de explorare și vindecare.
6. Dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare. În cadrul terapiei în grup, arta poate facilita comunicarea și relațiile sănătoase între participanți.

Art-terapia oferă un spațiu sigur și creativ în care copiii pot explora și pot lucra la problemele lor, ajutându-i să își îmbunătățească sănătatea mentală și să-și dezvolte mai multe abilități personale și emoționale.

Manciu Georgiana

Grădinița cu Program Prelungit , Nr. 38, Timișoara

EDUCAȚIA PRIN ARTĂ

Lumina e viață, mișcare, perenitate, magie, frumusețe. Așadar ce poate fi mai frumos decât lumina, respectiv decât lumina și culorile care o compun?

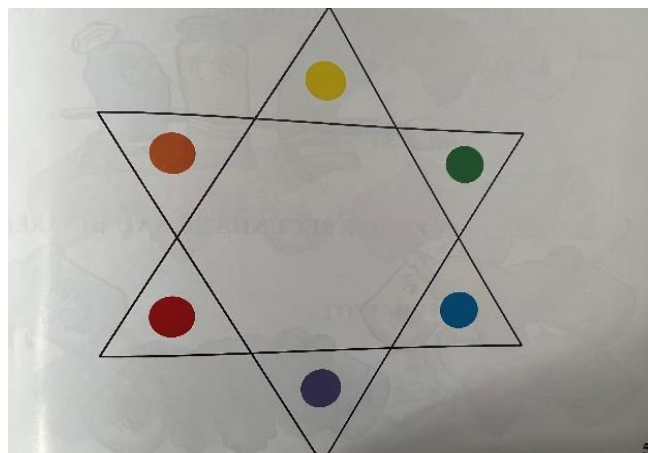
În viața și educația copilului, culoarea e un element esențial, e parte a procesului de formare a personalității acestuia și partener în joc și învățare. De asemenea, în această sferă a culorilor, creația plastică este cea care face o legătură constructivă între gândire și imaginație, între realitate și fantezie, dezvoltând, în același timp, puterea de analiză și sinteză.

Adulții trebuie să apropie copiii de culori și, implicit de dezvoltarea gândirii, imaginației și creativității copilului.

Un vestit om de știință, pe nume Isac Newton, a demonstrat că lumina albă a soarelui se descompune în șapte culori. Acestea sunt: roșu, oranj, galben, verde, albastru, indigo și violet. Fenomenul natural în care se poate observa descompunerea luminii solare este curcubeul. Curcubeul apare înseosebi după ploaie.

Deoarece culorile au o importanță deosebită în viața omului și diverse întrebuințări, în timp, au apărut culorile pigment (culorile produse pe cale chimică). Acestea au fost grupate după însușirile lor și au fost așezate în diferite forme: steaua culorilor, cercul cromatic etc. Dintre acestea, steaua culorilor este cea mai ușor de descifrat.

În steaua culorilor, culorile principale (buline desenate în culoarea: roșu, oranj, galben, verde, albastru, violet) sunt așezate în stea, formată prin suprapunerea a două triunghiuri, unul cu vârful în sus și altul cu vârful în jos. În colțurile triunghiului cu vârful în sus sunt așezate culorile primare (buline desenate în culoarea: roșu, galben, albastru), iar în colțurile triunghiului cu vârful în jos sunt așezate culorile secundare/binare (buline desenate în culoarea: oranj, verde, violet).

Roșu, galben, albastru se numesc **culori primare** pentru că nu pot fi obținute prin amestec.

Culorile secundare/binare se obțin prin amestecul a două culori primare ($R+G=O$
 $G+A=V$ $A+R=Vi$).

Culorile reci seamănă cu apa, cu cerul sau cu nuanțele iernii. Dau impresia de depărtare în spațiul plastic și se folosesc pentru zone de umbră.

Culorile calde dau senzația de căldură. Ele ne amintesc de vară, de căldura soarelui, de căldura flăcărilor focului etc. Dau impresia de apropiere în spațiul plastic și sunt folosite pentru zone de lumină.

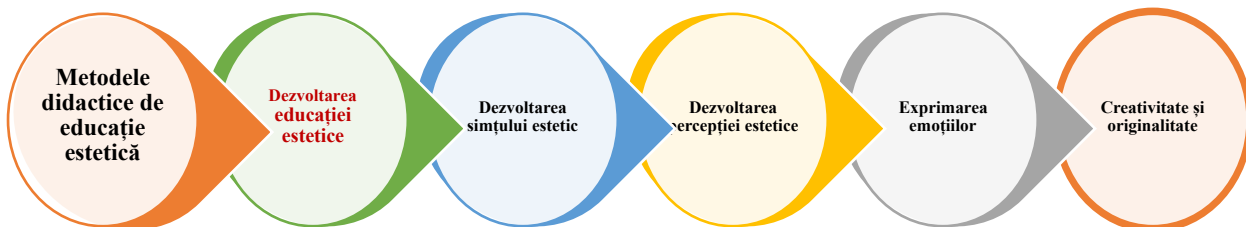
Noncolorile sunt formate din alb și negru. Nu pot fi obținute din amestecul culorilor, în schimb amestecate între ele, pot da griuri.

Nuanțele se obțin din amestecul dintre o culoare cu o altă culoare, vecine în cercul cromatic, în cantități diferite.

Tonurile de culoare se obțin prin amestecul unei culori alese cu negru (pentru tonurile închise) sau cu alb (pentru tonurile deschise).

Cunoscând aceste culori magice, copii participă cu mai multă plăcere, interes și încredere la activitățile artistico – plastice pornind de la metodele didactice de educație estetică: dezvoltarea educației estetice, dezvoltarea simțului estetic, dezvoltarea percepției estetice, exprimarea emoțiilor, creativitatea și originalitatea.

PÂRVU MIRELA
GRĂDINIȚA NR.196

PARTENERIATUL FAMILIE-ȘCOALĂ-CONDIȚIE ESEȚIALĂ PENTRU INCLUZIUNEA CU SUCCES A COPILOR CU CES

„Toată lumea are dreptul la educație”.

Art. 26 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată în 1948

Din 1948, dreptul la educație a fost reafirmat în diferite documente internaționale și statele au obligația de a lua măsuri pentru respectarea lui.

În ciuda luptei pentru respectarea acestui drept, în evoluția educației, a conceptelor și principiilor acesteia indentificăm reforme care, pe lângă efectele pozitive, au avut și repercusiuni cu impact negativ asupra exercitării dreptului la educație: marginalizare, izolare, excludere.

Fenomenul excluderii de la educație nu înseamnă doar că unii copii nu sunt înscriși într-o instituție de învățământ. Fenomenul este multidimensional și ia diferite forme și expresii:

- Excluderea de la accesul la o instituție/program de educație.
- Excluderea de la experiențele de învățare semnificative.
- Excluderea de la recunoașterea rezultatelor învățării.
- Excluderea de la perspectivele de viață necesare pentru învățare.
- Excluderea de la contribuția, prin competențele dobândite în rezultatul învățării, la dezvoltarea comunității și societății.

Răspunsul cel mai adecvat pentru fenomenul excluderii de la educație este incluziunea/educația incluzivă, aceasta fiind precondiția de bază pentru eliminarea discrepanțelor și edificarea societăților moderne.

Conceptul exprimat în educația cerințelor speciale se referă la un învățământ puternic individualizat, bazat pe flexibilizare și adaptare continuă a demersului educațional pentru a răspunde necesităților copiilor.

Acest tip de educație presupune:

- educație adaptată particularităților individuale;
- educație adaptată caracteristicilor unei anumite deficiențe/dificultăți/dizabilități;
- educație printr-o intervenție specifică (reabilitare/recuperare) corespunzătoare;
- activități educaționale complementare celor din educația generală.

Elevii cu CES trăiesc o situație particulară, de regulă, nefavorabilă în procesul de învățare și dezvoltare: această situație poate fi manifestată în context organic, biologic sau de familie, social, de mediu, sau

combinații ale acestora. Un elev cu CES poate avea o afecțiune gravă a creierului, sau disfuncție cerebrală și perceptiv ușoară, sau conflicte familiale grave, sau situații condiționate de mediul social și cultural diferit sau privat, poate fi marcat de reacții emoționale neadecvate și/sau tulburări de comportament.

Dar școala nu este o fabrică, iar elevul nu este produs: educația este un serviciu oferit de instituții specializate. Serviciile nu pot fi separate de persoana care le livrează dar, nu întotdeauna profesorul poate acționa independent, pe baza cunoștințelor și a experienței profesionale. Parteneriatul școală-familie reprezintă cheia găsirii celor mai bune soluții pentru asigurarea succesului în educație. În cazul copiilor cu CES, comunicarea cu familia devine mult mai importantă, iar tipologia beneficiilor unei bune colaborări include:

- pentru copii: performanță academică, atitudini și comportament, prezență, adaptare și implicare școlară, rata promovabilității;
- pentru părinți: atitudini pozitive față de școală, relații mai bune între copii și părinți;
- pentru profesori: motivație crescută pentru îmbunătățirea metodelor educative.

Ca profesor, confirm beneficiile unei bune colaborări cu familia.

Cel mai bun exemplu este colaborarea pe care o am în acest an școlar cu mama elevei cu cerințe educaționale pe care o am în clasă. Predau la clasa pregătitoare și este prima dată când am în clasă un copil cu tulburări din spectrul autist. Aveam cunoștințele teoretice despre copiii cu autism dobândite în urma unui curs de formare, dar știam că fiecare copil este unic și se manifestă în mod particular, că nu există o rețetă care să fie aplicată cu succes pentru acești copii. Comunicarea cu mama fetei mi-a fost de un real ajutor. Încă înainte de începerea anului școlar mama a venit cu fetița la școală pentru a ne cunoaște. Am avut apoi o discuție în care mi-a prezentat câteva modalități de acțiune care au succes în cazul fetei. În urma unui alt curs despre copiii cu cerințe educaționale speciale, am solicitat mamei alte întrevederi pentru a primi informații și pentru a-mi confirma efectele metodelor aplicate la clasă. Mama a răspuns întotdeauna pozitiv solicitărilor de colaborare. Pot să spun că am în clasă un elev cu cerințe educaționale speciale dar care arată foarte rar acest lucru. Are performanțe școlare bune, manifestă curiozitate și implicare în activități, s-a adaptat mediului școlar și caută să își facă prieteni. Chiar și atunci când îi este greu să accepte anumite lucruri, reușesc să o aduc la starea de calm și acceptare a situației. Acest lucru a fost posibil pentru că am folosit aceleași metode pe care le folosea mama și terapeutul, încă de la început. Nu am testat metode și modalități de relaționare. Am pus în practică ceea ce deja funcționa în cazul ei pentru că promisem din partea mamei aceste informații.

Nu la fel au stat lucrurile în cazul unui elev cu dificultăți de învățare dar cu a cărui familie am putut colabora foarte puțin. Deși avea certificat de încadrare în categoria copiilor cu cerințe educaționale speciale, având un intelect liminar, părinții au acceptat greu această situație. Acesta a fost și motivul pentru care informațiile primite de la părinți au fost puține. Fiind și un copil anxios, activitatea cu el s-a dovedit dificilă. Cu siguranță ar fi avut alte rezultate dacă aș fi avut o colaborare mai bună cu părinții, dacă aceștia ar fi acceptat

nivelul copilului. De pregătirea copilului pentru școală se ocupa tatăl. Din puținele informații pe care mama mi le-a oferit, am înțeles că așteptările tatălui erau mult mai mari decât putea copilul și, de multe ori, tatăl își pierdea răbdarea și se manifesta violent. Comportamentul părintelui s-a răsfrânt și asupra copilului și nu puține au fost situațiile în care a fost implicat în conflicte cu alți colegi.

În concluzie, pentru incluziunea cu succes a copiilor cu CES, indiferent de cauzele acestor cerințe, este important ca familia să fie partener al școlii în procesul de educație.

BIBLIOGRAFIE

CUCER, ANGELA, dr., conf. cerc., Institutul de Științe ale Educației, PARTENERIATUL ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE ÎN CONTEXTUL ASIGURĂRII INCLUZIUNII ȘI CONSOLIDĂRII COEZIUNII SOCIALE A COPIILOR CU CES disponibil

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/565-572.pdf

EDU4SUCCES suport de curs

Ungureanu Camelia Mariana, PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE-Suport de curs-Disponibil <https://pdfcoffee.com/parteneriat-scoala-familie-comunitate-pdf-free.html>

Țibu, Speranța, PARTENERIATUL ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE. LABORATORUL CONSILIERE ȘI MANAGEMENT EDUCAȚIONAL, Disponibil: http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/03/Parteneriat_scoala-familie_ISE.pdf

*Profesor Învățămint Primar Pojar Camelia
Școala Gimnazială „Ștefan Cel Mare”, Bistrița*

Educația pentru valori în educația timpurie

Educația nu înseamnă pregătire pentru viață; educația e viața însăși. John Dewey

Educația reprezintă factorul primordial în transmiterea valorilor încă de la cea mai fragedă vârstă. Educația timpurie este perioada care aduce schimbări majore în viața copilului, fiind considerată piatra de temelie în formarea, dezvoltarea și orientarea pe scară valorică a preșcolariilor respectându-se însă

particularitățile psihopedagogice și de vârstă ale acestora. Să educi copilul, învățându-l care sunt adevăratele valori este cel mai de preț lucru pe care îl putem oferi. Este ceea ce îl va ajuta să ajungă un adult care încearcă în fiecare zi să fie mai bun.

Valoarea reprezintă tot ceea ce este dezirabil. În general se disting trei grupe de valori care corespund unor domenii filosofice tradiționale: cunoașterea, etica și estetica (adevărul, binele, frumosul).

Valoarea este o calitate indispensabilă lucrurilor E. Durkheim. Valorile sunt obiective, deoarece exprimă calitatea, utilitatea lucrurilor. Valoarea ghidează deciziile cu privire la ceea ce este bun, adevărat și corect, includ simpla diferență între bine și rău.

Valorile, ca factor principal în procesul educațional oferă îndrumări în realitatea subiectivă și socială și reprezintă puncte de referință pentru stabilirea obiectivelor vieții.

Perioada preșcolară este considerată de către experți perioada în care copiii se dezvoltă atât psihic cât și valoric. Integrarea acestora în instituțiile preșcolare solicită toate posibilitățile lor de adaptare, deoarece diferența dintre grădiniță și familie cere o mai mare varietate de conduite. Vârsta preșcolară este perioada cea mai plastică și cea mai favorabilă achizițiilor instrumentelor de bază a cunoașterii, comunicării, a formării trăsăturilor morale, de caracter și a pregătirii pentru viața de mai târziu. Copilul trebuie să beneficieze de atenție și în jurul acestuia să graviteze toate intervențiile formative ale educatorului, pentru a se dezvolta frumos sub actul răbdării și al cugetării pentru formarea personalității sub aspectul moral.

Educația morală a preșcolarilor reprezintă o componentă esențială a procesului instructiv-educativ, se realizează în cadrul tuturor activităților desfășurate în grădiniță. Alături de familie, grădinița are ca scop formarea conștiinței și conduitei morale a preșcolarului, respectând normele morale bazate pe valorile fundamentale: binele, frumosul, adevărul, dreptatea, cinstea, respectul.

De multe ori îi considerăm pe copiii preșcolari încă prea mici pentru a-i învăța o serie de valori însă, e bine de știut că, cu cât începem mai devreme, cu atât este mai bine.

Obiectivele specifice ale educației pentru valori sunt:

- formarea trăsăturilor pozitive de caracter, precum bunătatea, respectul, prietenia, curajul, cinstea, responsabilitatea;
- educarea și dezvoltarea eficientă a comportamentelor social-morale și atitudinilor copiilor ca premise a formării unei personalități armonioase;
- stimularea interesului copiilor pentru tot ceea ce înseamnă valoare etică și morală universală;
- formarea unor comportamente și atitudini pozitive, dezirabile, în acord cu normele societății;

- împărtășirea experiențelor personale și colective legate de valorile etice.

Cadrul didactic reprezintă un factor major în organizarea condițiilor de transmitere a valorilor, facilitând accesul pentru formarea unor deprinderi morale.

În concluzie pot spune că indiferent ce mijloace, metode, procedee vom folosi în educația copiilor și având în vedere faptul că preșcolarii de astăzi vor fi adulții de mâine, angrenați în structuri sociale, economice și culturale, răsplata muncii noastre se va vedea atunci când „ei” va fi la înălțimea așteptărilor noastre, pentru că ne dorim ca să formăm generații cu suflet frumos în sensul omeniei.

prof. inv. preșc. ISPAS SĂNDIȚA
Școala Gimnazială Chiscani-Grădinița Chiscani

Basmele - creații de referință ale literaturii pentru copii

Putem spune că rolul hotărâtor în domeniul educării limbajului, îi revine cadrului didactic, în speță educatoarei, care trebuie să cultive în rândul preșcolarilor, dragostea pentru o exprimare clară, frumoasă și corectă, dar și dorința de a cunoaște cât mai multe povești și basme. Totodată, rolul ei este să corecteze toate deficiențele de exprimare și în același timp, să ofere modele de vorbire corectă, îngrijită, folosind cuvinte bine articulate, cu un ritm și intonație potrivite, cu pauze și accente corespunzătoare conținutului de idei și mesajului transmis.

În educație, o treaptă se clădește peste alta. Trebuie să acționăm nu după principii generale, ci în funcție de dezvoltarea copilului, de ceea ce îi este lui specific.

Copiii care cresc sub presiunea de a deveni prea devreme adulți, pierd sensibilitatea de a face experiențe importante și unice pentru treapta lor de vârstă. Într-un timp în care respectul și neînțelegerea pentru necesitățile copilului se pierd, noi educatorii trebuie să le creăm copiilor spațiul și timpul în care pot să-și desfășoare cu totul existența de copil. Acest lucru, contribuie esențial la independența creatoare a vârstei adulte. Copilăria trebuie apărată de precocitate, de copleșirea simțurilor, de tot ceea ce dăunează fanteziei copilului, de ceea ce dezvoltă frica, agresivitatea, nesiguranța. Fără o copilărie deplină, senină, întreaga viață ulterioară se închircește.

Copilăria este izvorul unei sănătăți corporale, a forței sufletești, a gândirii individualiste și a deschiderii spre social. A primi și a da dragoste, este un mare act de cultură specific uman care este preluat în imitația copilului.

Prin redactarea acestei lucrări, am simțit că retrăiesc copilăria pentru că aceasta a fost presărată cu multe, multe basme și povești, multe spuse la gura sobei, de către bunica mea. Prin activitatea mea de cadru didactic încerc să le transmit copiilor cât de importantă este ascultarea și lecturarea unor povești sau basme, cât de mult contribuie acestea la dezvoltarea lor ulterioară.

Basmele sunt precum niște cutii fermecate. În interiorul fiecărei povești se ascund daruri prețioase despre viața însăși. Fiecare basm conține în el adevăruri universale despre oameni, învăluite în puterea magică a povestirii.

Basmele le oferă copiilor ocazia de a se întâlni, la nivelul imaginarului (imaginația fiind un proces cognitiv superior), cu diverse personaje, atât cu feciori și fecioare bune, prinți, cai fermecați, dar și cu zmei și vrăjitoare, acestea fiind personajele negative. Fiecare basm are un parcurs, personajul principal este nevoit să plece într-o călătorie, pentru a salva pe cineva sau pentru a afla adevărul adevărat, adică să plece în descoperirea propriului său destin. În călătoria sa, eroul întâlnește tot felul de piedici și are multe lupte, lupte care îl provoacă și cu ajutorul cărora acesta își dezvoltă curajul, bunătatea, perseverența, creativitatea. După ce își îndeplinește scopul, eroul sau eroina se întoarce acasă, dar este profund schimbat/ă de experiența trăită.

Copiii au nevoie să audă și să trăiască, inițial la nivelul imaginarului, apoi al punerii în practică la nivelul realității, aceste povești, despre acești eroi, oameni obișnuiți, dar plini de curaj și de neoprit în drumul spre maturizare, spre împlinirea propriului destin.

În viață, ca și în povești, întâlnim tot felul de oameni și de situații. Binele și răul există atât în afara noastră, cât și în interiorul nostru. De asemenea, există și bunătatea, moralitatea, integritatea, empatia, forța de a începe, de a fi perseverent și de a ne dezvolta. Identificându-se cu eroii poveștilor, copiii se conectează cu puterea acestora, adică cu puterea care există în fiecare dintre ei.

Basmele au puterea de a schimba personalitatea cititorului/ascultătorului, grație experienței unice individuale pe care fiecare o trăiește în timpul lecturii sau audierii, fie că este vorba de o lacrimă, fie că este vorba de însușirea unor lecții de viață pe care le-a aflat în paginile cărții.

Pe lângă contribuția pe care o au în dezvoltarea vocabularului și rafinarea elocvenței în vorbire, basmele sau povestirile, pot lărgi perspectivele, ajutându-l pe cititor să îi înțeleagă pe cei din jur și să își dezvolte anumite abilități sociale. De asemenea, dezvoltă imaginația, prin necesitatea cititorului de a-și imagina personaje și acțiuni.

În concluzie, lecturile din copilărie și nu numai, ne pot face mai inteligenți și ne pot ajuta să ne pavăm drumul spre succes. Lecturile din copilărie au un mare impact asupra tinerilor de mai târziu, pentru că la vârste fragede, omul extrage din ceea ce citește sau ascultă informații esențiale și învățături pe care le pot aplica mai târziu în viața de zi cu zi.

Prin realizarea acestei lucrări cred că am reușit să transmit copiilor atât cunoștințe, cât și dorința de a descoperi cât mai multe opere de acest gen. De asemenea, consider că, prin chestionarele aplicate, le-am reamintit părinților cât de important este să citim copilului.

Părinții au conștientizat efectul dăunător pe care îl au calculatorul sau tableta în viața copiilor, chiar și atunci când copiii urmăresc o poveste sau un basm.

Consider că această lucrare îmi va fi utilă atât mie, cât și colegelor care sunt la început de drum în activitatea de cadru didactic.

Profesor Învățămint Preșcolar: DELCEA CRISTINA MĂDĂLINA
Școala Gimnazială Nr. 86 – Grădiniță, Sector 3, București

Materialul face parte din lucrarea mea de gradul I, intitulată „Basmele - creații de referință ale literaturii pentru copii”, reprezentând concluziile finale ale lucrării.

Incluziunea și combaterea bullyingului bazat pe dizabilități și marginalizare

Realitatea din școlile de masă prezintă fapte de intimidare fizică sau verbală față de copiii cu nevoi speciale. Aceștia sunt, în general, vulnerabili în fața agresiunilor, sunt intimidați și un număr foarte mare de crize sau izbucniri agresive sunt declanșate, în mod intenționat, de către colegii lor, pentru a se amuza sau a se răzbuna.

Se poate numi act de bullying în mediul școlar comportamentul ce indică violență verbală, cuvinte injurioase, porecle jignitoare atribuite; copilul este exclus complet sau izolat de grupul de covârșnici, este lovit, se răspândesc zvonuri, bârfe despre el sau ceilalți colegi sunt influențați spre a-l ignora/disprețui.

Firește, intimidarea nu este o problemă nouă, ea există de generații și mulți o privesc ca pe un pas spre maturizare, însă acest act de agresiune este mai greu de gestionat de către copiii cu nevoi speciale. Aceștia au deja de luptat cu stima de sine scăzută, iar intimidarea fizică sau verbală are un impact și mai mare, ei fiind mai puțin pregătiți să se apere.

Vulnerabilitatea socială corelează cu inocența / naivitatea și sentimentul de vină. Acești viitori adulți sunt vulnerabili social, deoarece pot fi ușor de păcălit sau de convinși de către alții în detrimentul lor.

Pentru a putea progresa către un mediu incluziv, este important ca societatea să înțeleagă că "diferit" nu înseamnă "anormal". Există multe persoane cu dizabilități ce pot face lucruri pe care restul populației le consideră "obișnuite", doar că necesită mai mult suport. Aceste persoane se pot integra în societate, dar au nevoie de condiții speciale, crearea acestora fiind un pas important către o societate incluzivă.

Realizarea incluziunii copiilor cu dizabilități reprezintă o adevărată provocare pentru activitatea de până acum a cadrelor didactice, care se văd nevoite să se axeze pe trei direcții principale: schimbarea atitudinii, perfecționarea/dezvoltarea profesională și modificarea predării la clasă. Unitatea școlară care îi introduce pe copiii cu dizabilități în colectivitatea sa are obligația ca, la nivel intern, să încurajeze crearea unor relații constructive, care se realizează prin atitudine deschisă, disponibilitate și înțelegere. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea acestora pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Atitudinea cadrului didactic față de copilul cu dizabilități trebuie să păstreze aparența de normalitate; el trebuie să fie tratat la fel ca și ceilalți copii din clasă, ceea ce le va demonstra acestora că noul coleg este la fel de valoros ca și ei.

Incluziunea copiilor cu dizabilități în școlile de masă implică atât aspecte pozitive, cât și negative pentru ambele părți. Câteva dintre dezavantajele pe care le resimt copiii cu dizabilități sunt:

- în unele situații, acești copii sunt neglijați de către cadrele didactice, întrucât nu au la dispoziție timpul necesar de a se ocupa de ei în mod diferențiat și nici nu dispun de cea mai bună pregătire pentru a putea contribui la recuperarea lor;
- izolarea și autoizolarea copiilor cu dizabilități poate crește pentru că se mențin atitudini negative din partea celorlalți copii, care îi acceptă mai greu;
- există situații în care acești copii sunt discriminați, ofențați de colegi, intimidați și jigniți;
- pot apărea contexte în care copiii cu dizabilități sunt puși în inferioritate și, astfel, le va fi greu să se adapteze.

Impunându-se ca un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile tuturor copiilor, în general, și la cele ale copiilor cu dizabilități, în particular, educația incluzivă se detașează de normativitatea educației tradiționale. Strategiile specifice incluziunii educative sunt, la rândul lor, flexibile, caracterizate prin diversitate.

Procesul de învățare trebuie să fie **cooperativ, partenerial, participativ**, să se realizeze în grupuri mici și să se desfășoare într-un mediu plăcut, relaxant. Datorită strategiilor cooperative, toți copiii învață să asculte activ, să fie toleranți și să accepte diferențele, să ia decizii și să-și asume responsabilități în cadrul grupului. Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă, asigură o reală interacțiune și intercomunicare, o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere, considerare, respect), o redistribuire eficientă a sarcinilor de lucru, un simț al disponibilității și al acordării de ajutor.

Factorii principali ai incluziunii sunt:

- cadrele didactice, atitudinea lor față de copilul cu nevoi speciale, resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competențe profesionale personale/de grup);
- școala, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obișnuită, cu alți copii de vârstă apropiată. Aceasta poate și trebuie să stimuleze prezența la școală a copiilor, deoarece reprezintă o șansă în plus ca procesul de integrare, ca munca în echipă a factorilor implicați să ajungă la rezultatul scontat.
- familia, care asigură (sau ar trebui să asigure) climatul securizant și cadrul optim necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului.

Copiii, în diversitatea lor, pot fi educați împreună. Profesorul trebuie să-și asume roluri noi, cooperând cu alți specialiști, dar și cu părinții în proiectarea unor experiențe de învățare benefice pentru toți, stabilind un mediu tonifiant, pozitiv în activitatea cu elevii, identificând și utilizând cele mai adecvate resurse de instruire, dar și cele mai oportune căi de comunicare cu familia și specialiștii, cu instituțiile abilitate pentru integrarea copiilor cu deficiențe de învățare și marginalizați în colectiv și în societate.

Discriminare, izolare socială, șicanare, intimidare sau hărțuire din partea colegilor sunt, în mod regretabil, tendințe frecvente la adresa copiilor cu dizabilități, mai des la vârsta pubertății decât la vârste mai mici, când se tinde mai mult spre acceptare și sprijin.

Reacțiile depind de mediul suportiv din școală, de la director la ultimul membru al personalului și de măsura în care li se permite să se manifeste, odată ce au apărut.

Școlile care dezvoltă programe de prevenire a hărțuirii în școală, de recunoaștere, gestionare și oprire a șicanării, care creează un climat veritabil de incluziune, de respect, creează medii prietenoase, optime construirii unor relații autentice, constructive între elevi.

Bibliografie:

Bonea, G.V., *Agresivitatea și violența în școlile din România: bullying și mobbing*, Calitatea Vieții, **30**, 1, 2019.

Grădinaru, C., Stănculescu, D., Manole, M., *Bullyingul în rândul copiilor. Studiu sociologic la nivel național*, București, Organizația „Salvați Copiii”, 2016. Raport disponibil online pe <https://www.salvaticopiii.ro/>.

Micle, M.I., Săucan, D.Ș., Preda, G., Bolohan, A.B., *Bullying-ul în școală: perspectivă socio-ecologică*, Revista de Psihologie, **66**, 4, 2020.

Profesor TOADER VICTORIA

Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, București

COMUNICAREA CU COPIII CU AUTISM

Trăim într-o lume în care comunicarea ocupă un loc central, într-o lume a cuvântului și a relațiilor stabilite de acesta. Este o lume în care pragul între individualitate și colectivitate este foarte fragil.

Pentru copiii cu autism, care refuză să privescă în ochi, care deseori refuză să vorbească, care se învârt în jurul propriei ființe, granița normalului este vizibil depășită. Dincolo de miturile înlocuirii lor de către zâne, dincolo de miturile unei vieți bogate în interior, studiile arată că acești copii au nevoie de ajutor și că sunt de fapt, victimele biologicului.

Dar, așa cum se întâmplă la început de drum, datele despre această boală sunt încă precare. Nu există medicamente care să îmbunătățească foarte mult starea persoanelor autiste, nu există niciun leac miraculos care să reușească să străpungă bariera de singurătate care îi separă pe copiii autiști de restul lumii. Există, însă,

o cale care este anevoioasă și dă rezultate în timp. Aceasta este educația. Aceasta îi ajută pe copiii cu autism în procesul recuperării și este singura alternativă vizibilă pentru a putea ajuta acești copii. Studiile în domeniul educației copiilor cu autism demonstrează influența pozitivă a copiilor fără dizabilități la îmbunătățirea interacțiunii sociale a celor dintr-o familie și rolul de modele ale copiilor normali pentru achiziționarea unor comportamente sociale dezirabile la copiii cu autism, modele pe care adulții nu le pot oferi indiferent de metodele folosite.

Recuperarea autistului este un proces complex interdisciplinar, care se bazează pe învățarea unor comportamente variate prin metode diverse care se folosesc în cadrul unui curriculum comprehensiv, adaptat și individualizat.

Nu toți autiștii sunt la fel. Stabilirea diagnosticului diferențial, deși greu de efectuat, este absolut necesară pentru a nu se confunda autistul cu copilul normal dar lent, cu surdul, cu cel care prezintă întârziere în dezvoltarea limbajului etc.

De un diagnostic corect și de o observare atentă a comportamentului fiecărui subiect în parte, va depinde corectarea și eficiența abordare terapeutice, la nivel individual și frontal, în cabinetul psihopedagogic, în clasă și în familie.

Comparativ cu alți copii cu alte tipuri de deficiențe, copiii cu tulburări din spectrul autist sunt infinit mai dezavantajați din perspectiva accesului la educație potrivită nevoilor lor și cu atât mai puțin la educație alături de ceilalți copii normali.

În urma unor studii de caz, s-a observat că, copiii proveniți din centre de plasament, deși au avut o evoluție bună în urma procesului de recuperare, nu pot egala progresele copiilor autiști crescuți în sânul unei familii. Chiar dacă vorbim despre autism ca despre o tulburare ce afectează procesul de relaționare și afectivitate, copiii autiști au nevoie, ca oricare alți copii, de sprijinul familiei.

Copilul provenit dintr-o familie care este unită în eforturi cu specialiștii în domeniu, are rezultate mult mai bune decât copilul provenit dintr-o familie care nu a cerut sprijinul specialiștilor. Astfel, o familie iubitoare nu poate sprijini, indiferent de eforturile depuse, programele de specialitate. O familie care are în componență un copil autist va necesita sprijin din partea psihologului și medicului psihiatru, pentru toți membrii familiei. Copiii care au început procesul de recuperare la o vârstă mai fragedă prezintă progrese mai mari decât cei care au început procesul de recuperare la o vârstă mai mare.

Este adevărată ipoteza cum că, cu cât este mai lung timpul în care copilul produce comportament autist, cu atât este mai greu ca acesta să fie îndreptat.

Până în prezent nu există terapii care să ducă la vindecare sau la o recuperare reală în ceea ce privește comunicarea persoanelor cu autism, deși persoanele cu autism pot învăța multe și pot achiziționa multe abilități, autismul este o dizabilitate pe viață și nu există miracole, care să vindece 100%. Există multe

programe terapeutice care propun intervenții educaționale, dar niciunul nu deține cheia recuperării totale și nici nu se știe care este problema apariției sale. Se poate vorbi de recuperare în ceea ce privește comunicarea, relaționarea în cazul acestor copii cu autism? Cu siguranță, DA!

Poate nu putem vorbi de o recuperare totală, dar putem ghida copiii autiști spre societate. Iar acest lucru îl putem atinge cu ajutorul educației și cu ajutorul unei relații optime între specialiști și părinți. Părinților trebuie să li se ofere cât mai repede o informare corectă asupra originilor și caracteristicilor sindromului autist pentru a-i ajuta să înțeleagă mai bine și să facă față problemelor specifice copilului lor. Acest lucru se poate realiza prin intermediul unor întâlniri periodice cu părinții, discuții particulare în cadrul unor consilieri sau prin participarea activă la programele de îngrijire individualizată și de dezvoltare a abilităților, derulate acasă sau în instituția școlară, sub forma unor sesiuni de lucru și de asemenea, prin editarea unor broșuri care să conțină material informativ care să le ofere o cunoaștere mai bună a terapiilor folosite pentru recuperarea copiilor autiști.

Bibliografie;

Autism and Asperger syndrome edited by Uta Frith, Cambridge University Press, 2006;

***Profesor învățământ preșcolar, Toma Elena-Claudia
Grădinița Specială Sfânta Elena, Pitești***

Camaradul pierdut

Când băiatul coborâse,
A văzut ceva
Ce nu ar fi crezut că ai vedea.

Băiatul mai avea
Puțin și plângea
Căci camaradul pierdut
Acolo zăcea.

***Autor: Gabriel Radu, Clasa a VI-a A
Coordonator: prof. drd. Vlad Jipa***

Suspinele nucului

Nucule, de-aș muri,
Să mă plangi o-ntreagă zi
Că atunci când s-o-ntâmpla
Și moartea viața-mi va lua,
Nimeni nu o să s-arate
La mormânt pe-nserate.

M-or arunca într-o groapă,
Nici cu-o floare decorată,
Fără nici-o lumânare,
Moartea mea pe ei nu-i doare.
Nucșorule, când și când,
Să te mai aud plângând.

Autor: Udrea-Onaș Tudor, Clasa a VIII-a A
Coordonator: prof. Deaconu Georgeta

"Într-un moment de inspirație, am reușit să cuprind într-o poezie scurtă emoțiile mele dintr-o perioadă complicată a primăverii anului trecut.

Nu pot spune cu certitudine de unde a venit inspirația pentru poezia aceasta și pentru multe altele, dar, trecând printr-o multitudine de stări, am ajuns să-mi transpun ideile și sentimentele în versuri."

Scurt poem, publicat în volumul POEZTICA, alături de alți tineri poeți aflați la început de drum, din școlile și liceele orașului nostru.

Realitate

Natura e un loc
Bun de relaxat,
Unde totuși riști
Să fii mâncat,
De muște, urși,
Lupi și altele
De genul acesta.

Nu este un loc
Prea vesel, dar
Nici sobru
Nu e. Și sincer,
Prefer să stau
Lângă al meu
Perete, unde nu sunt
Țânțari și
Muște.

Autor: Gabriel Radu, Clasa a VI-a A
Coordonator: prof. drd. Vlad Jipa

Renașterea

Bună, dulce primăvară,
De mult te așteptăm noi,
Căci iarna a fost amară
Și-am avut ninsori de soi.

Încet, încet vine căldura
Și se trezește natura.
Mâncăm din nou înghețată,
Zi de zi o facem lată!

Urcăm din nou pe Carpați
Cu prieteni și cu frați,
Așteptăm căldura tare
Ca să mergem și la mare!

Va veni și 1 Mai,
Vom mânca mici “La tramvai”.
Țara vom cutreiera,
Florile vom admira.

Autor: Vlad Trandafir, Clasa a VI-a A
Coordonator: prof. drd. Vlad Jipa

NOAPTE DE FEBRUARIE

Lumina zilei se scurge încetul cu încetul,
Parfumul soarelui se sfărâmă-n văzduh,
Tăcerea-ntinde la pământ vuietul,
Noaptea cu vălu-i înnegrit cade-ntr-un duh.

Noaptea... Noaptea somnoroasă
Mă pofteste la frumoasa și neapusa sa visare
C-o-mbrățișare duioasă și nu mă lasă
Cât cerul e-n paza lunii și stelelor de-o fină vibrare.

Înlăuntrul meu și-afară e-atâta pace,
Simt cum plină inima de iubire, crin prețios,
Mi se face
Și-aud cum mândră glăsuiește-armonios.

Noaptea cu aroma-i amețește cerul și pământul,
Și vântul e-aromit,
Ușor-ușor mă poartă prin lumea visului totul,
Dar până-n zori se pierde dulcele, blajinul și simpaticul mit...

Prof. dr. Grecu Elena-Alina

21 august 2023

DRAGUL MEU JURNAL,

Astăzi a fost o zi interesantă. Totul a început ca de obicei, apoi am vorbit cu mama și ea mi-a spus că este un urs în oraș. Eu nu am luat-o în seamă. Am terminat de discutat și am plecat spre pașapoarte.

Pe drum mă tot gândeam la mama, la cum mi s-a părut Sibiu la început, la faptul că vreau să vizitez și alte orașe, ba chiar alte țări. De-asta acum mă îndreptam spre pașapoarte, primisem o invitație să merg să îmi citesc poeziile pe o scenă de pe malul Dunării, din Belgrad.

Când am intrat în curtea Direcției Generale de Pașapoarte, niște oameni au strigat la mine să plec. Am început să mă panichez. Atunci l-am văzut. Era un urs, de fapt, un pui de urs.

Îi observ pe cei din jurul meu cum se mobilizează pentru a opri puiul de urs. Mă uit în ochii lui și observ aceeași teamă pe care o simțeam și eu. Atunci un val de curaj mă izbește. Fără să mai stau pe gânduri, mă apropiu de urs și încerc să îl apăr. Strig să îl lase în pace, fiindcă este doar un pui.

Lumea îl observă și ea pe acest urs mic și se oprește. În același timp, un domn sună la zoo și anunță despre cele întâmplare.

Am reușit! Cine ar fi crezut că tocmai eu, Mara Dumitrescu, ar putea să salveze un pui de urs? Sunt mândră de mine și fericită că am apărut ursulețul, nu am știut că pot fi atât de curajoasă.

Mi-am dat seama că atunci când acționăm cu frică, nu cu îndrăzneală, ne îmbolnăvim și nu mai vedem lucrurile așa cum sunt, dar atunci când curajul își face apariția, putem să facem lucruri minunate și să îi ajutăm pe ceilalți să iasă la lumină.

Te las acum, dar o să revin imediat ce am noutăți.

Alexandru Raluca, clasa a VII-a E

Coordonator: Prof. dr. Grecu Elena-Alina

O CĂLĂTORIE PRIN PĂDURE

Aseară, după ce soarele a părăsit cerul, o luminiță plutitoare a apărut la geamul casei lui Marcelo, un explorator și anatomist italian.

Acesta a ieșit afară să vadă ce se întâmplă, dar înainte de a-și continua acțiunea și-a luat arma dinăuntrul depozitului său de lângă casă. Imediat după ce a ieșit din depozit, luminița plutitoare, care era de fapt un monstru cu o antenă luminoasă, l-a atacat. Deodată Marcelo a dispărut și nu s-a mai auzit de acesta de atunci.

Cinci ani mai târziu, doi frați, Alberto și Marco, s-au dus într-o aventură în pădurea de lângă casa lor. După ce au ajuns în inima pădurii, au observat o casă abandonată și au plecat să o exploreze. Această casă era altfel față de casele din orașelul lor, era acoperită de plante cățărătoare, era în formă de bloc și era apărată de un gard de metal.

După ceva timp, aproape de ei s-a auzit un zgomot, așa că aceștia au pornit agale să vadă de unde vine. Brusca a apărut un monstru cu o antenă luminoasă care era cel care l-a atacat pe Marcelo cu ani în urmă.

La început, cei doi frați s-au speriat, dar și-au adunat gândurile și au atacat monstrul cu niște bețe ascuțite pe care le-au găsit. După câteva minute de bătaie, surprinzător, Alberto și Marco l-au doborât.

În final, cei doi băieți au descoperit că Marcelo era cel care trăise în acea casă, așa că au continuat să vină în pădure pentru a duce mai departe proiectele exploratorului italian, Marcelo.

Badea Ioana, clasa a VII-a G

Coordonator: Prof. dr. Grecu Elena-Alina

DE CE AR TREBUI SĂ FIM MODERNI?

După cum știe orice copil, Internetul este peste tot în lume și se dezvoltă continuu, în fiecare an apărând ceva nou, de domeniul viitorului.

IoT sau Internet of Things se află în fiecare device inteligent care există într-un număr mare de case, ajutând lumea în multe domenii și chiar în treburile personale.

IoT este o idee cu mii de aplicații care au diferite beneficii în funcție de nevoile omului.

Cea mai cunoscută și folosită idee este frigiderul. Acesta nu este pur și simplu un frigider în care îți depozitezi mâncarea un timp îndelungat, acesta îți măsoară stocurile de alimente și comandă automat de la un

magazin online. Este o idee folosită și ajutătoare, deoarece nu ar mai trebui să te duci la cumpărături zilnic pentru ceva ce s-a terminat și ai nevoie în acel moment.

O altă idee bine cunoscută în lume și văzută la mulți pe stradă este ceasul inteligent. Aceștia i s-au atribuit multe beneficii, unele pot fi accesate doar prin conectarea mobilului. Un ceas modern poate să-ți măsoare pulsul sau tensiunea, îți conectează mesajele și apelurile din telefon pe ceas ca să răspunzi mai repede și unele ceasuri moderne au cameră pentru a face poze indiferent unde te afli. Aceste ceasuri nu sunt atât de scumpe și sunt mai accesibile decât telefoanele.

IoT este cunoscut și pentru modul prin care obiectele inteligente se leagă la Internet și creează diferite lucruri inteligente, cum ar fi o mașină inteligentă care se conduce singură sau o casă inteligentă care controlează mobila din casa ta.

Internet of Things este perfect pentru omul modern care are alte treburi mai importante.

Burghelea David Ștefan, clasa a VII-a G
Coordonator: Prof. dr. Grecu Elena-Alina

PRIETENA MEA

Înaltă și subțirică,
Subțirică precum o rămurică,
Cu ochii ovali ca o migdală,
Este o prietenă senzațională.

Ionescu Mara-Ioana, clasa a VII-a E
Coordonator: Prof. dr. Grecu Elena-Alina

Sfaturi pentru colaboratori

Stimați actuali și viitori colaboratori ai revistei noastre,

Pentru a optimiza activitatea desfășurată, dorim să vă aducem la cunoștință următoarele:

- *Materialele pentru revistă trebuie să fie:*
  - *în format WORD,*
  - *redactate cu Times New Roman, cu mărimea fontului 12, spațiere la 1,5 rânduri,*
  - *scrise obligatoriu cu diacritice,*
  - *fără greșeli de ortografie,*
  - *să conțină la final: numele, clasa autorului și numele profesorului îndrumător,*
  - *sa nu depășească 2-3 pagini / articol (incluzând și fotografiile atașate articolului).*
- *În cazul în care au fost folosite surse bibliografice, în mod obligatoriu acestea trebuie precizate la finalul materialului.*
- *De asemenea, trebuie să reflecte activitățile școlare sau extra-curriculare care promovează imaginea școlii și a celor care își desfășoară activitatea aici.*
- *De corectitudine și originalitate materialele sunt responsabili autorii materialelor și îndrumătorii.*
- *Autorii articolelor care conțin fotografii în care apar elevi se vor asigura în mod OBLIGATORIU ca au acceptul părinților pentru publicarea imaginii minorului.*
- *Ne rezervăm dreptul de a selecționa cele mai bune materiale din cele pe care le veți trimite pe adresa de mail a revistei: revista@scoalanicolaelabis.ro.*

Cuprins

Ziua recunoștinței.....	4
Bradul de Crăciun	5
Am plecat să colindăm.....	5
Copilărie.....	7
Cea mai specială școală.....	7
Sushi cel isteț	9
O lectură fermecată	9
A new experience in the 5th grade.....	10
Central european university in politics	11
Ne mândrim cu ei!	19
Barboi darius - valentin.....	19
Creații antonia.....	20
Creații alexandra	21
Colaboratori externi	21
Educația ecologică în învățământul primar.....	21
Dezvoltarea socio-emoțională prin artă	24
Educația prin artă	26
Parteneriatul familie-școală-condiție esențială pentru incluziunea cu succes a copiilor cu ces.....	30
Educația pentru valori în educația timpurie	32
Basmele - creații de referință ale literaturii pentru copii.....	34
Incluziunea și combaterea bullyingului bazat pe dizabilități și marginalizare.....	36
Comunicarea cu copiii cu autism	38
Camaradul pierdut.....	40
Suspinele nukului	41
Realitate	41
Renașterea	42
Noapte de februarie.....	42
Dragul meu jurnal, ...	43
O călătorie prin pădure.....	44
De ce ar trebui să fim moderni?	44
Prietena mea.....	45
Sfaturi pentru colaboratori	46